

Effecten van antiverdrogings- maatregelen voor het Natura 2000-gebied Lingegebied en Diefdijk-Zuid

**Toetsing in het kader van de Wet
natuurbescherming**

F. van Vliet
D.L. de Vos

Bureau Waardenburg bv
Ecologie & landschap

Postbus 365 4100 AJ Culemborg
Telefoon 0345 51 27 10, Fax 0345 51 98 49
E-mail info@buwa.nl www.buwa.nl

Effecten van antiverdrogingsmaatregelen voor het Natura 2000-gebied Lingegebied en Diefdijk-Zuid

Toetsing in het kader van de Wet natuurbescherming

drs. F. van Vliet, ing. D.L. de Vos

Status uitgave: definitief

Rapportnummer:	17-079
Projectnummer:	17-0068
Datum uitgave:	21 november 2017
Foto's omslag:	ing. D.L. de Vos
Projectleider:	drs. F. van Vliet
Naam en adres opdrachtgever:	Provincie Gelderland Postbus 9090, 6800 GX Arnhem
Referentie opdrachtgever:	Brief dd 27 februari 2017 met kenmerk 158802
Akkoord voor uitgave:	drs. G.F.J. Smit

Paraaf:

Graag citeren als: Vliet F. van & D.L. de Vos, 2017. Effecten van antiverdrogingsmaatregelen voor het Natura 2000-gebied Lingegebied en Diefdijk zuid. Toetsing in het kader van de Wet natuurbescherming. Bureau Waardenburg Rapportnr. 17-079. Bureau Waardenburg, Culemborg.

Trefwoorden: natuurtoets, Wet natuurbescherming, Natura 2000-gebied Lingegebied & Diefdijk-Zuid

Bureau Waardenburg bv is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Bureau Waardenburg bv. Opdrachtgever hierboven aangegeven vrijwaart Bureau Waardenburg bv voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

© Bureau Waardenburg bv / Provincie Gelderland

Dit rapport is vervaardigd op verzoek van opdrachtgever en is zijn eigendom. Niets uit dit rapport mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden d.m.v. druk, fotokopie, digitale kopie of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven en Bureau Waardenburg bv, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Het kwaliteitsmanagementsysteem van Bureau Waardenburg bv is door CERTIKED gecertificeerd overeenkomstig ISO 9001:2008.

Bureau Waardenburg bv
Onderzoek en advies voor ecologie en landschap

Postbus 365 4100 AJ Culemborg
Telefoon 0345 51 27 10
info@buwa.nl www.buwa.nl

Voorwoord

De provincie Gelderland is voornemens om voor 2021 een aantal anti-verdrogingsmaatregelen als herstelmaatregelen voor het Natura 2000-gebied Lingegebied & Diefdijk-Zuid te nemen. De maatregelen worden genomen in het kader van het Programma Aanpak Stikstof (PAS). De provincie heeft Bureau Waardenburg opdracht verstrekt om de voorgenomen ingreep te toetsen aan de Wet natuurbescherming en het beleid voor het Natuurnetwerk Nederland.

In voorliggend rapport zijn de effecten van de voorgenomen ingreep op beschermde gebieden, soorten en houtopstanden beoordeeld. Voor zover negatieve effecten aan de orde zijn, zijn maatregelen aangegeven om negatieve effecten op beschermde gebieden en soorten te voorkomen of te beperken. Dit rapport is te beschouwen als een oriëntatiefase van de Passende beoordeling.

Aan de totstandkoming van dit rapport werkten mee:

F. van Vliet	projectleiding, rapportage
D.L. de Vos	veldwerk, rapportage, fotografie.

Veldonderzoek is altijd een momentopname. Bureau Waardenburg waarborgt dat het onderzoek is uitgevoerd door deskundige onderzoekers volgens de gangbare standaardmethoden. Het bureau is niet aansprakelijk voor waarnemingen van soorten door derden en waarnemingen die na afronding van de studie bekend worden gemaakt.

Inhoud

Voorwoord	3
1 Inleiding	7
1.1 Aanleiding en doel	7
1.2 Toetsingskader beschermde gebieden, soorten en houtopstanden	7
1.3 Verantwoording	9
1.4 Methodiek	9
2 Beschrijving ingreep en plangebied	11
2.1 Het plangebied	11
2.2 De voorgenomen ingreep	15
2.3 Doel van de werkzaamheden	16
2.4 Planning	17
3 Toetsing effecten op het Natura 2000-gebied Lingegebied & Diefdijk-Zuid	19
3.1 Instandhoudingsdoelen Natura 2000-gebied Lingegebied & Diefdijk-Zuid	19
3.2 Effecten op Natura 2000-gebied Lingegebied & Diefdijk-Zuid	19
4 Toetsing beschermde soorten	23
4.1 Voorkomen van beschermde soorten in de regio	23
4.2 Betekenis van het plangebied voor beschermde soorten	25
4.2.1 Deelgebied 1 - watergang noordelijk van de Put van Bullee	25
4.2.2 Deelgebied 2 – bufferzone	25
4.2.3 Deelgebied 3 – te verleggen A-watergang	26
4.3 Effecten op beschermde soorten	28
4.3.1 Deelgebied 1 - watergang noordelijk van de Put van Bullee	28
4.3.2 Deelgebied 2 – bufferzone	28
4.3.3 Deelgebied 3 – te verleggen A-watergang	30
4.4 Beoordeling noodzaak ontheffing	31
4.5 Maatregelen om effecten te voorkomen en beperken	32
5 Toetsing beschermde houtopstanden	33
5.1 Inleiding	33
5.2 Toetsing	33
5.2.1 Deelgebied 1 - watergang noordelijk van de Put van Bullee	33
5.2.2 Deelgebied 2 – bufferzone	33
5.2.3 Deelgebied 3 – te verleggen A-watergang	33
6 Toetsing beleid GNN en GO	35

6.1	Inleiding	35
6.2	Kernkwaliteiten GNN en GO.....	35
6.3	Toetsing	35
6.3.1	Deelgebied 1 - watergang noordelijk van de Put van Bullee	35
6.3.2	Deelgebied 2 – bufferzone	36
6.3.3	Deelgebied 3 – te verleggen A-watergang	36
7	Conclusies en aanbevelingen	39
7.1	Conclusies toetsing Natura 2000-gebied Lingebied & Diefdijk zuid.....	39
7.2	Conclusies toetsing beschermde soorten.....	39
7.3	Conclusies toetsing beschermde houtopstanden	40
7.4	Conclusies toetsing beleid GNN en GO	40
7.5	Uitvoerbaarheid inpassingsplan	40
8	Geraadpleegde bronnen	41
Bijlage 1	Kaarten plangebied.....	43
Bijlage 2	Wettelijk kader en beleidskader	45
Bijlage 3	Kernkwaliteiten GNN en GO deelgebied 44 Regulieren - Vijfheerenlanden.....	55
Bijlage 4	Grondwaterpeil verandering.....	57

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

In het kader van het Programma Aanpak Stikstof (PAS) zullen er voor het Natura 2000-gebied Lingegebied & Diefdijk-Zuid een aantal herstelmaatregelen genomen worden. Deze maatregelen zijn beschreven in de 'PAS gebiedsanalyse 070 Lingegebied & Diefdijk-Zuid' (Dienst Landelijk Gebied & Staatsbosbeheer, 2015; <http://pas.natura2000.nl>). Deze maatregelen betreffen onder andere het verondiepen of dempen van een waterloop noordelijk van de Put van Bullee (nabij Acquoy) en de aanleg en inrichting van een hydrologische bufferzone ten noorden van de Nieuwe Zuiderlingedijk om verdroging van het Natura 2000-gebied op te heffen. Genoemde maatregelen worden kortweg aangeduid met 'de voorgenomen ingreep'. De maatregelen zijn weergegeven op de kaart in Bijlage 1.

Het gebied waarin de voorgenomen ingreep wordt uitgevoerd (kortweg: het plangebied) ligt grotendeels buiten het Natura 2000-gebied Lingegebied & Diefdijk-Zuid (Bijlage 1, figuur 2.1) en grotendeels binnen het Gelders Natuur Netwerk (kortweg: GNN) of de Groene ontwikkelingszone (GO) (figuur 2.2).

Voor onderdelen van de voorgenomen ingreep is een wijziging van de bestemming nodig door middel van een inpassingsplan. Daarbij is een omgevingsvergunning nodig. Hiervoor moet op voorhand aannemelijk zijn dat natuurwet- en regelgeving niet aan de door de wijziging mogelijk te maken bestemming in de weg staat. Ook bij het uitvoeren van de werkzaamheden moet rekening gehouden worden met effecten op beschermde gebieden en aanwezige beschermde soorten. Daarom is de ingreep getoetst aan de Wet natuurbescherming (kortweg: Wnb) en het beleid voor het GNN en de GO. Het doel van het onderzoek is te bepalen of de ingreep kan leiden tot overtredingen van de wetten en regels die toezien op bescherming van beschermde natuurgebieden, soorten en houtopstanden en welke maatregelen genomen kunnen worden om eventuele negatieve effecten te voorkomen en beperken.

1.2 Toetsingskader beschermde gebieden, soorten en houtopstanden

Wet natuurbescherming

Op 1 januari 2017 is de Wnb in werking. Deze wet vervangt de Flora- en faunawet (Ffwet), de Natuurbeschermingswet 1998 (Nbwet) en de Boswet. De regels die toezien op bescherming van Natura 2000-gebieden (voorheen Nbwet) zijn opgenomen in 'Hoofdstuk 2 Natura 2000-gebieden' van de Wet natuurbescherming. De verbodsbepalingen ten aanzien van beschermde soorten (voorheen Ffwet) zijn in de Wet natuurbescherming opgenomen in 'Hoofdstuk 3 Soorten' en beschreven per beschermingsregime (zie onder). De regels voor houtopstanden (voorheen Boswet) zijn beschreven in Hoofdstuk 4 van de wet. Voor een uitgebreide beschrijving van het wettelijk kader wordt verwezen naar Bijlage 2.

In het voorliggende rapport toetsen we aan bepalingen voor Natura 2000-gebieden (Wnb: H2), beschermde soorten (Wnb: H3) en beschermde houtopstanden (Wnb: H4).

Natura 2000-gebieden

Er is een verkennend onderzoek naar de effecten van de voorgenomen ingreep op het nabijgelegen Natura 2000-gebied Lingegebied & Diefdijk-Zuid uitgevoerd. In dit onderzoek is beoordeeld of er een reële kans op significante negatieve effecten op het Natura 2000-gebied bestaat of dat het optreden van significant negatieve effecten op het Natura 2000-gebied met zekerheid kan worden uitgesloten.

De effecten van het project zijn getoetst aan de instandhoudingsdoelen (IHD's) die voor Natura 2000-gebied Lingegebied & Diefdijk-Zuid. Deze IHD's zijn ontleend aan het definitieve aanwijzingsbesluit voor het Natura 2000-gebied Lingegebied en Diefdijk zuid d.d. 4 juni 2013.

Beschermde soorten

Bij de uitvoering van de voorgenomen ingreep moet rekening worden gehouden met het huidige voorkomen van beschermde soorten planten en dieren in het plangebied. Voorliggend onderzoek geeft antwoord op de vraag of de voorgenomen ingreep kan leiden tot het overtreden van verbodsbepalingen betreffende beschermde soorten en of hiervoor een ontheffing nodig kan zijn.

De Wet natuurbescherming onderscheid bij de bescherming van soorten drie beschermingsregimes:

- *Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn* (Wnb § 3.1),
- *Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn* (Wnb § 3.2)¹ en
- *Beschermingsregime andere soorten* (Wnb § 3.3).

In dit rapport wordt onderscheid gemaakt in 'vogels', strikt beschermde soorten (Wnb § 3.2) en 'andere soorten' (Wnb § 3.3).

Voor een aantal soorten vallend onder '*Beschermingsregime andere soorten*' heeft de provincie Gelderland vrijstelling verleend voor handelingen in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden (Wnb Art 3.10 lid 2a).

Houtopstanden

In dit onderzoek is beoordeeld of de regels voor houtopstanden van de Wnb van toepassing zijn op de te kappen bomen in het kader van de voorgenomen ingreep. Als dit het geval is, is nagegaan of een kapmelding (Wnb Art 4.2 lid 1) nodig is en of er een herplantplicht (Wnb Art 4 lid 1) geldt.

Omgevingsverordening Gelderland

¹ Dit betreft soorten van de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn met uitzondering van vogels. Vogels vallen onder Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn. Brochure: Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen. Ministerie van EZ, versie 1.3 december 2016.

De bescherming van gebieden die deel uitmaken van het GNN en de GO is geregeld via de Omgevingsverordening Gelderland (zie Bijlage 2 voor het beleidskader). De voorgenomen ingreep is getoetst aan deze verordening. Alleen wanneer sprake is van een *bestemmingswijziging* binnen de begrenzing van het GNN en de GO zijn de bepalingen uit de Omgevingsverordening Gelderland van toepassing. De planologische bescherming van het GNN / de GO kent geen “externe werking”, dat wil zeggen ziet niet op plangebieden *buiten* het GNN / de GO.

Voor ingrepen binnen het GNN / de GO waarvoor een bestemmingswijziging nodig is, dient het volgende getoetst te worden: bestaat er een reële kans dat de voorgenomen ingreep een significant negatief effect heeft op de kernkwaliteiten, oppervlak en samenhang van het GNN en de GO?

De kernkwaliteiten die gelden binnen het GNN en de GO zijn neergelegd in de atlas Kernkwaliteiten GNN en GO en in Bijlage 7 van de Omgevingsverordening Gelderland. Hierbij gaat het niet alleen om de aanwezige natuurwaarden, maar ook om de nagestreefde natuurwaarden en de bijbehorende milieucondities. De kernkwaliteiten van het GNN en de GO zijn in de Omgevingsverordening per deelgebied uitgewerkt. Het plangebied valt binnen deelgebied 44 “Reguleren - Vijfheerenlanden”. De nagestreefde natuurwaarden zijn ruimtelijk weergegeven door middel van beheertypen in het Natuurbeheerplan 2017.

1.3 Verantwoording

De toetsing is een effectbepaling en -beoordeling op basis van de huidige aanwezigheid van beschermde soorten planten en dieren in het plangebied, de functie van het plangebied en de directe omgeving voor deze soorten en de voorgenomen ingreep (zie § 1.4 voor methodiek). De toetsing is opgesteld op basis van het in 2017 uitgevoerde veldwerk (één veldbezoek), de huidige ter beschikking staande kennis en inschattingen van deskundigen.

Bij de toetsing van effecten op het Natura 2000-gebied Lingegebied & Diefdijk-Zuid is de PAS analyse voor het gebied (Dienst Landelijk Gebied & Staatsbosbeheer 2017; <http://pas.natura2000.nl>) als uitgangspunt genomen. Met andere woorden de effectbeoordeling die in de PAS analyse is uitgevoerd is in voorliggend onderzoek niet opnieuw gedaan.

De personen die het onderzoek hebben uitgevoerd zijn door opleiding, werkervaring en zelfstudie gekwalificeerd voor de door hen uitgevoerde werkzaamheden. Het project is uitgevoerd volgens het kwaliteitshandboek van Bureau Waardenburg. Het kwaliteitsmanagementsysteem van Bureau Waardenburg is ISO gecertificeerd.

1.4 Methodiek

Bronnenonderzoek

Voor een actueel overzicht van beschermde soorten die in de regio voorkomen is de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) geraadpleegd² evenals Staatsbosbeheer en Waterschap Rivierenland. Achtergrondinformatie over de voorgenomen ingreep is aangeleverd door de provincie Gelderland. Daarnaast heeft dhr. F. Smeding (Smeding Advies) een mondelinge toelichting gegeven op de voorgenomen ingreep, met name met betrekking tot de veranderingen in de hydrologische situatie.

Veldonderzoek

Het plangebied is op 17 maart 2017 bezocht. Tijdens het terreinbezoek is zoveel mogelijk concrete informatie verzameld met betrekking tot de aan- of afwezigheid van beschermde soorten (zicht- en geluidswaarnemingen, sporenonderzoek naar de aanwezigheid van pootafdrukken, nesten, holen, uitwerpselen, haren, etc). Op basis van terreinkenmerken en *expert judgement* is beoordeeld of het terrein geschikt is voor de in de regio voorkomende beschermde soorten. Bij het onderzoek is gebruik gemaakt van een schepnet om een indicatie te krijgen van het voorkomen van vissen en amfibieën. Aanwezige bomen zijn beoordeeld op aanwezigheid van (sporen van) vleermuizen en nesten van vogels.

Het ingreepgebied kon niet vlakdekkend worden onderzocht, omdat voor sommige percelen geen toestemming was voor betreding. Waar relevant is dit aangegeven in de tekst.

² Nationale Database Flora en Fauna geraadpleegd dd. 17-03-2017.

2 Beschrijving ingreep en plangebied

2.1 Het plangebied

Het plangebied ligt ten noorden van de Nieuwe Zuiderlingedijk, in de omgeving van Heukelum (regio Tieler- en Culemborgerwaard, het westelijk deel van de Betuwe). De ligging van het plangebied is weergegeven in Bijlage 1.

Op basis van de beoogde ingrepen worden drie deelgebieden onderscheiden:

- Deelgebied 1: de watergang noordelijk van de Put van Bullee.
- Deelgebied 2: de bufferzone ten noorden van de Nieuwe Zuiderlingedijk.
- Deelgebied 3: het plangebied voor het verleggen van de A-watergang.

Deelgebied 1 - watergang noordelijk van de Put van Bullee

De watergang ligt ten noorden van de Put van Bullee, langs de Bangraaf, een weg die haaks op de Kerkweg tussen Asperen en Acquoy staat. De watergang loopt midden door een laagstamboomgaard. De watergang staat een groot deel van het jaar droog, zo ook ten tijde van het veldbezoek (zie foto 2.1).

Foto 2.1 Drooggevallen watergang ten noorden van de Put van Bullee

De te dempen / verondiepen watergang ligt net buiten het Natura 2000-gebied Lingegebied en Diefdijk zuid (zie figuur 2.1 voor de ligging van het Natura 2000-gebied) en buiten het GNN en de GO (zie figuur 2.2 voor de ligging van het GNN / de GO).

Deelgebied 2 - bufferzone

De bufferzone (Bijlage 1) ligt ten noorden van de Nieuwe Zuiderlingedijk. De zone heeft een oppervlakte van 65,2 ha. De bufferzone ligt buiten het Natura 2000-gebied

Lingegebied & Diefdijk-Zuid. De bufferzone ligt binnen het GNN / de GO, met name het gedeelte ten westen van de Provinciale weg N848. De bufferzone omvat met name grasland en vochtig bos. Globaal beschouwd ligt de bufferzoen ingeklemd tussen het reservaat Nieuw Zuiderlingedijk (Natura 2000-gebied en eigendom SBB) en de nieuw te graven A-watergang (zie deelgebied 3).

De bufferzone wordt aangelegd om het water in het Natura 2000-gebied aan de noordzijde van de Nieuwe Zuiderlingedijk op peil te houden door middel van het tegengaan wegzijging in de richting van de polders van Heukelum en Asperen.

Foto 2.2 Impressie noordzijde van de Nieuwe Zuiderlingedijk met op de voorgrond het reservaat (eigendom SBB) en op de achtergrond de agrarische percelen die in de bufferzone liggen.

Deelgebied 3 – te verleggen A-watergang

Het plangebied voor het verleggen van de A-watergang wordt globaal begrensd door de Dwarsweg aan de noordzijde, de Nieuweweg aan de oostzijde, de nieuwe Zuiderlingedijk aan de zuidzijde en de Groeneweg aan de westzijde (figuur 2.1). Ten westen van de Kerkweg wordt een bestaande B-watergang verbreed, ten oosten van de Kerkweg wordt een nieuwe watergang gegraven. Deze B-watergang is de grenssloot van een bosperceel in eigendom van Staatsbosbeheer (foto 2.3 en 2.4). Ten zuiden van de watergang ligt een graslandperceel. De nieuw te graven watergang loopt door afwisselend bos en weiland. Als onderdeel van de ingreep wordt een bestaande A-watergang (foto 2.5) afgedamd.

Bijlage 1 geeft de ligging van de te verbreden watergang (roze lijn, westelijk tracé), de nieuw te graven watergang (roze lijn, oostelijk tracé) en de af te dammen watergang (bolletjeslijn) weer. De te verbreden B-watergang is circa 2 m breed, ondiep (max 15 cm). Tijdens het veldbezoek op 17 maart waren ondergedoken waterplanten nauwelijks aanwezig en was oeverbegroeiing zwak ontwikkeld. De aanvullende

waarneming op 16 mei 2017 bevestigt dat onderwaterbegroeiing in het troebele water weinig ontwikkeld is, maar de oeverbegroeiing is redelijk structuurrijk en wordt gedomineerd door riet. De af te dammen A-watergang is 4 tot 8 m breed.

Zowel de nieuw te realiseren A-watergang als de af te dammen A-watergang liggen geheel buiten het Natura 2000-gebied Lingegebied & Diefdijk-Zuid. De nieuw te realiseren A-watergang ligt grotendeels binnen het GNN / de GO. De af te dammen watergang ligt geheel binnen het GNN.

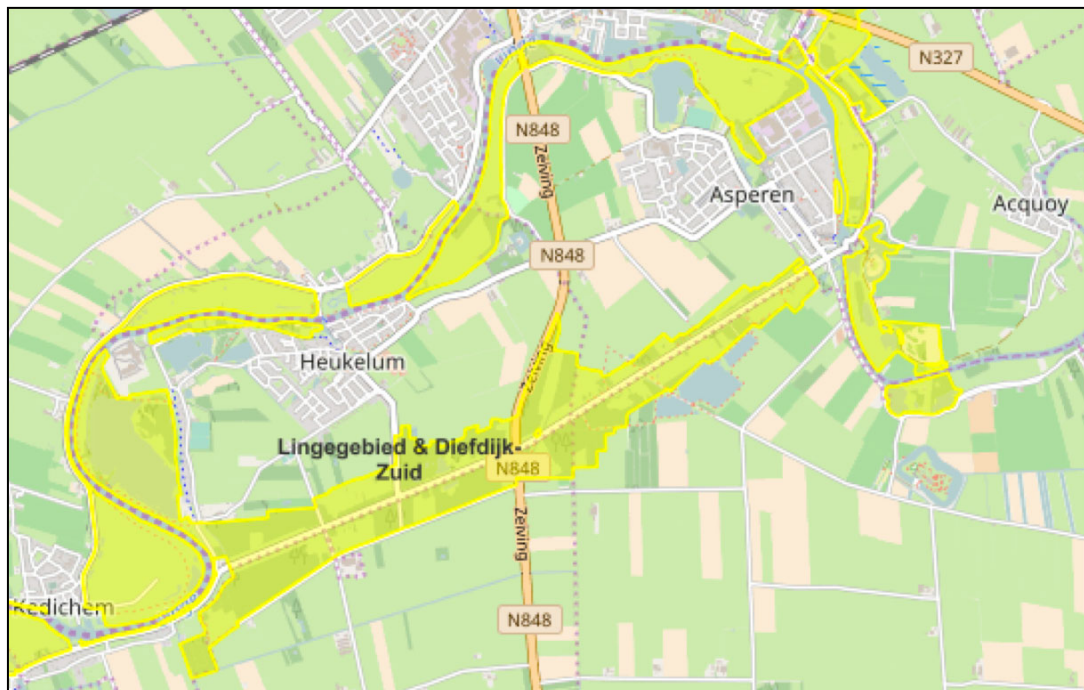
Foto 2.3 Te verbreden watergang langs het bosperceel van Staatsbosbeheer (links) en sloot langs de Dwarsweg (rechts).

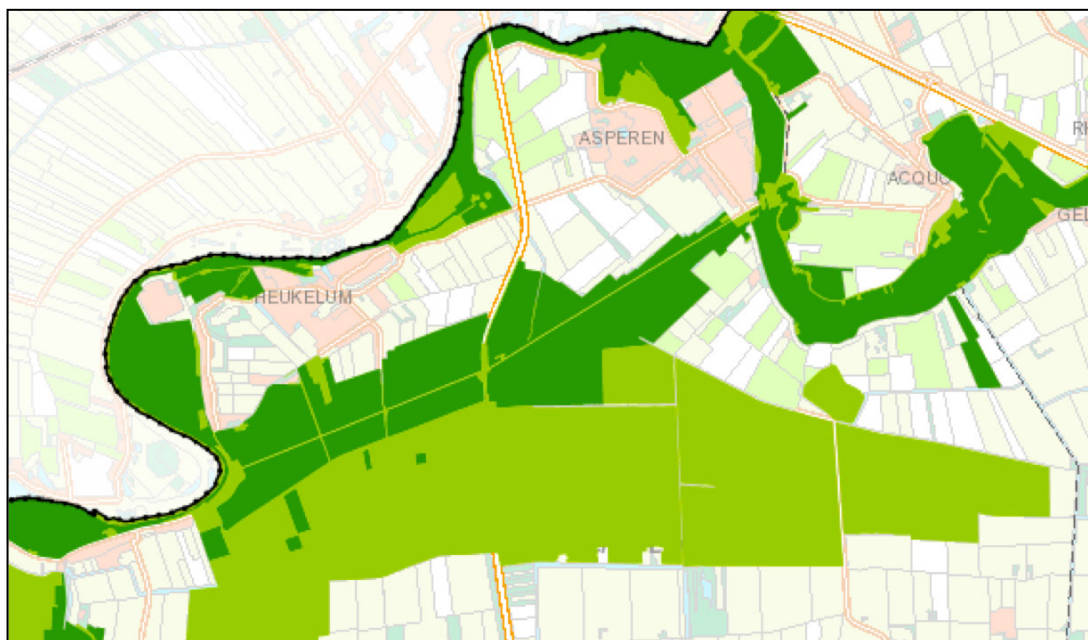
Foto 2.4 Te verbreden watergang langs het bosperceel van Staatsbosbeheer in de maand mei.

Foto 2.5 A-watgang De Kromme wetering waarvan het voorste deel wordt afgedamd. Halverwege het traject loopt het geplande nieuwe profiel naar het westen (links op de foto).

Figuur 2.1 Ligging van het Natura 2000-gebied Lingegebied & Diefdijk-Zuid in de omgeving van de voorgenomen ingreep (ondergrond: Data by OpenStreetMap.org contributors under CC BY-SA 2.0 license).

*Figuur 2.2 Het Gelders Natuurnetwerk (donker groen) en Groene ontwikkelingszone (licht groen)
(Bron: kaart Regels Natuur bij Omgevingsverordening Gelderland, GML-bestand NL.IMRO.9925.PVOmgverordening-vst1).*

2.2 De voorgenomen ingreep

De informatie in deze paragraaf is aangeleverd door de provincie Gelderland. De voorgenomen ingreep omvat:

- Het dempen of verondiepen van de watergang noordelijk van de Put van Bullee (PAS-maatregel M1).
- Het opzetten van het waterpeil in een bufferzone ten noorden van de Nieuwe Zuiderlingedijk (PAS-maatregel M4).
- Het verleggen van de bestaande A-watergang (onderdeel van PAS-maatregel M4).

Dempen watergang noordelijk van de Put van Bullee

De keuze voor verondiepen of dempen is in de PAS-gebiedsanalyse nog niet uitgewerkt. De keuze hiervoor zal in de loop van 2017 worden gemaakt. In deze natuurtoets gaan we uit van het worst-case scenario (vanuit het oogpunt van natuurwaarden), namelijk het dempen van de watergang.

Het uitgangspunt voor voorliggende toetsing is dat de uitvoering van deze maatregel een positief effect heeft op de verdroging in de Put van Bullee (dus dat verdroging wordt tegengegaan). In de PAS-gebiedsanalyse is aangegeven dat het niet mogelijk bleek om op basis van de berekeningen met het grondwatermodel het effect van de maatregel te bepalen. De effecten van uitvoering van de maatregel zullen daarom worden gemonitord en zullen zo nodig maatregelen worden genomen om negatieve effecten te niet te doen.

Opzetten van peil in bufferzone

De voorgestelde bufferzone heeft een oppervlakte van 65,2 ha bruto en (48,8 ha netto, zonder wegen en waterlopen ed.). De bufferzone krijgt een tussenpeil tussen het peil in het natuurgebied en het polderpeil. Er zullen dammen en duikers worden aangelegd om het gebied in de winter en in de zomer op het peil, zoals die in de PAS-gebiedsanalyse staan, te houden.

In de PAS-gebiedsanalyse wordt verwezen naar de documenten waarin de peilen staan vermeld, waaronder de Gewenst Grond- en Oppervlaktewater Regime (GGOR) van het waterschap Rivierenland. Door het opzetten van het oppervlaktepeil gaat de grondwaterstand omhoog. In bijlage 4 zijn de effecten van de PAS-maatregelen op het grondwaterstijging in de winter op kaart weergegeven. Deze kaart geeft de worst case van de gemiddelde hoogste grondwaterstand in de winter weer. De verwachting is dat het in de praktijk de agrariër in het voorjaar later het land op kan dan hij gewend is (med. provincie). Het uitgangspunt is dan ook dat de huidige bestemming behouden blijft en dat er dus geen functieverandering van percelen nodig is. Het kleinschalig landschap, zoals dat in de huidige situatie aanwezig is, blijft naar inschatting behouden. Het verlies aan oppervlaktewater wordt gecompenseerd (eis vanuit het waterschap), dus het oppervlak oppervlaktewater blijft gelijk. Verder wordt er vanuit gegaan dat er geen wezenlijke toename van isolatie van gebieden is. In de huidige situatie zijn het Natura 2000-gebied en het Heukelums polderpeil alleen met elkaar verbonden via een smalle pvc-buis, die voor vissen in praktijk niet of nauwelijks passeerbaar is (med. dhr. F. Smeding). In de nieuwe situatie wordt deze verbinding geheel verbroken.

Verleggen van de bestaande A-watergang

Om bovengenoemde bufferzone te realiseren moet onder andere een bestaande A-watergang verlegd worden. Dit zal deels worden gedaan door het opwaarderen van een bestaande B-watergang naar een A-watergang door verbreding en deels door het graven van een aansluitende nieuwe A-watergang. De bestaande A-watergang zal worden afgedamd en verliest haar waterafvoerende functie.

De nieuwe A-watergang krijgt een insteekbreedte van 8m en een onderhoudstrook van 4 m aan de ene kant en een strook van 1,5 m aan de andere kant die vrij moet zijn van de begroeiing. Op het moment van schrijven was het is nog niet duidelijk of de onderhoudstrook aan de noordkant of aan de zuidkant van de watergang komt. In de beoordeling wordt bij wijze van worst-case scenario uitgegaan van 4 m aan weers-zijden.

Voor de realisatie van de nieuwe A-watergang zullen bomen moeten worden gekapt.

2.3 Doel van de werkzaamheden

De voorgenomen ingreep wordt uitgevoerd in het kader van de het Programma Aanpak Stikstof (PAS). Het doel van de maatregelen is het tegengaan van achteruitgang van de stikstofgevoelige aangewezen habitattypen en stikstofgevoelige aanwezige soorten in het Natura 2000-gebied Lingegebied & Diefdijk-Zuid. Het gaat

enerzijds om maatregelen die nodig zijn om op korte termijn (duur van de 1e Natura 2000-beheerplanperiode) behoud van oppervlak en kwaliteit van de habitattypen te garanderen. Behoud moet daarbij gezien worden als behoud van “vegetatietypen”, “typische soorten”, “abiotische randvoorwaarden” en de “overige kenmerken van een goede structuur en functie”, inclusief het keren van eventuele negatieve trends. Anderzijds gaat het om maatregelen die noodzakelijk zijn om oppervlakte uitbreiding en kwaliteitsverbetering van de habitattypen te realiseren (voor de habitattypen waarvoor dit ten doel is gesteld). Voor een uitgebreide onderbouwing wordt verwezen naar de PAS gebiedsanalyse Lingegebied en Diefdijk-Zuid (Dienst Landelijk Gebied & Staatsbosbeheer 2017; <http://pas.natura2000.nl>). (Bron: provincie Gelderland).

2.4 Planning

Volgens planning wordt de voorgenomen ingreep uitgevoerd in de periode 2020 - 2021. Een meer gedetailleerde planning is nog niet beschikbaar. Bij de planning van de werkzaamheden zal rekening gehouden worden met de kwetsbare periode van voorkomende soorten.

3 Toetsing effecten op het Natura 2000-gebied Lingegebied & Diefdijk-Zuid

3.1 Instandhoudingsdoelen Natura 2000-gebied Lingegebied & Diefdijk-Zuid

Habitattypen en soorten

Het Natura 2000-gebied Lingegebied & Diefdijk-Zuid is aangewezen voor de bescherming van vijf habitattypen en vier soorten. Deze habitattypen en soorten staan in tabel 3.1, samen met de instandhoudingsdoelstellingen. Voor een aantal habitattypen en leefgebieden van soorten moet de oppervlakte en/of de kwaliteit worden verbeterd en voor andere habitattypen en leefgebieden is het doel om de huidige oppervlakte en kwaliteit te behouden. Voor twee soorten (grote modderkruiper en kamsalamander) is daarnaast een uitbreiding van de populatie als doel gesteld.

Tabel 3.1 Habitattypen en soorten waarvoor het Natura 2000-gebied Lingegebied en Diefdijk-Zuid is aangewezen en hun instandhoudingsdoelen (Bron: aanwijzingsbesluit, Ministerie EZ, 2013).

Naam	Doel omvang	Doel kwaliteit
H6430a Ruigten en zomen (moerasspirea)	behoud	behoud
H7230 Alkalisch laagveen	uitbreiding	verbetering
H91E0a Vochtige alluviale bossen (zachthoutoibossen)	behoud	behoud
H91E0b Vochtige alluviale bossen (essen-iepenbos)	behoud	behoud
H91E0c Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	behoud	behoud

Naam	Doel omvang leefgebied	Doel kwaliteit leefgebied	Doel populatie
Bittervoorn	behoud	behoud	behoud
Grote modderkruiper	uitbreiding	verbetering	uitbreiding
Kleine modderkruiper	behoud	behoud	behoud
Kamsalamander	uitbreiding	verbetering	uitbreiding

3.2 Effecten op Natura 2000-gebied Lingegebied & Diefdijk-Zuid

De voorgenomen ingreep als geheel heeft positieve effecten op het Natura 2000-gebied Lingegebied & Diefdijk-Zuid (Dienst Landelijk Gebied & Staatsbosbeheer 2017). De voorgenomen ingreep wordt met dit doel uitgevoerd (§2.3). In deze toetsing wordt beoordeeld of er eventueel ook negatieve effecten zijn op habitattypen en soorten waarvoor het gebied is aangewezen.

Effecten in de realisatiefase

Verstoringseffecten van de werkzaamheden in het kader van de herstelmaatregelen (dempen van sloten, graven van nieuwe wateren, het afdammen van wateren en het en aanleggen van duikers), kortweg uitvoeringsmaatregelen, vinden buiten de begrenzing van het Natura 2000-gebied plaats. De bufferzone, waarin het waterpeil wordt verhoogd aan de noordzijde van de Nieuwe Zuiderlingedijk, overlapt voor een klein deel met het Natura 2000-gebied. Het gaat om een bosperceel langs de oostzijde van de N848. Er worden hier géén dammen verlegd / aangelegd (med. dhr. F. Smeding). Directe effecten op habitattypen of (het leefgebied) van soorten waarvoor het gebied is aangewezen zijn daarom uitgesloten.

Indirecte effecten, dus effecten van werkzaamheden buiten het Natura 2000-gebied op soorten en habitattypen *in* het gebied (externe werking), zijn ook uitgesloten. Van de werkzaamheden gaat een storende werking uit (geluid, trillingen, aanwezigheid mensen). Habitattypen zijn ongevoelig voor dergelijke verstoring. Externe effecten op habitattypen zijn dus uitgesloten. Externe verstoringseffecten op (de kwaliteit van leefgebieden van) soorten zijn ook uitgesloten, op basis van de aard (kleinschalig) en omvang van de verstoring (tijdelijk), de afstand en de (on)gevoeligheid van de betreffende soorten voor de betreffende verstoring.

Omdat effecten van de uitvoeringsmaatregelen op habitattypen en soorten waarvoor het Natura 2000-gebied Lingegebied & Diefdijk-Zuid is aangewezen gelet op de instandhoudingsdoelstellingen voor deze habitattypen en soorten zijn uitgesloten, zijn significant negatieve effecten op het Natura 2000-gebied ook uitgesloten.

Effecten in de gebruiksfase

In de PAS gebiedsanalyse voor het Natura 2000-gebied zijn de effecten van de herstelmaatregelen na uitvoering, dus effecten in de gebruiksfase, beoordeeld op de habitattypen en soorten waarvoor het gebied is aangewezen en waarvoor de herstelmaatregelen niet primair bedoeld zijn. Samengevat wordt in de PAS analyse gesteld dat de vernattingsmaatregelen ten behoeve van het habitatype Kalkmoerassen (H7230) een neutraal tot positief effect hebben op nabij gelegen Beekbegeleidende bossen. De PAS-herstelmaatregelen voor het habitatype Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen, H91E0C) leiden tot een versnelde successie van nabij gelegen locaties van het subtype Zachthoutoibossen naar het subtype Beekbegeleidende bossen. Dit voor zover het niet-actieve griendarealen ("verwilderde" grienden) betreft. Deze successie doet zich nu al geleidelijk aan voor en zal door de vernattingsmaatregelen worden versterkt. Dit is in lijn met de visie van het beheerplan. Als randvoorwaarde is gesteld dat actieve grienden (behoud Zachthoutoibos) behouden moeten blijven en dat de successie vanuit andere typen Zachthoutoibossen moet gaan resulteren in een goede kwaliteit Beekbegeleidend bos (H91E0C) dan wel Essen-Iepenbos (H91E0B). In totaliteit mag geen areaalverlies optreden van het habitatype Vochtige alluviale bossen (H91E0). Uitzondering hierop is areaal verlies ten gunste van areaaluitbreiding van Kalkmoerassen, dit is wel toegestaan.

Ten aanzien van soorten waarvoor het gebied is aangewezen wordt in de PAS-analyse geconcludeerd dat er geen soorten bekend zijn die negatief beïnvloed zouden kunnen worden door de herstelmaatregelen. Hieraan kan worden toegevoegd dat de soorten waarvoor het gebied is aangewezen allen watergebonden soorten zijn. Om deze reden zullen zij geen negatief effect ondervinden van de vernattingsmaatregelen (zie ook Hoofdstuk 4).

Omdat effecten van de herstelmaatregelen op habitattypen en soorten waarvoor het Natura 2000-gebied Lingegebied & Diefdijk-Zuid is aangewezen gelet op de instandhoudingsdoelstellingen voor deze habitattypen en soorten zijn uitgesloten, zijn significant negatieve effecten op het Natura 2000-gebied eveneens uitgesloten.

4 Toetsing beschermde soorten

In de tekst in dit hoofdstuk is per beschermde soort aangegeven welk beschermingsregime (Wnb § 3.1 *Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn*, Wnb § 3.2 *Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn* of Wnb § 3.3 *Beschermingsregime andere soorten*) van toepassing is.

De informatie in dit hoofdstuk is (deels) afkomstig uit de NDFF en mag niet zonder toestemming van BIJ12 worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden

4.1 Voorkomen van beschermde soorten in de regio

In deze paragraaf wordt beschreven welke beschermde soorten planten en dieren voorkomen in de Tieler- en Culemborgerwaard.

Planten

In de regio komen de volgende beschermde plantensoorten voor: brede wolfsmelk, kleine wolfsmelk, stijve wolfsmelk en kartuizer anjer (allen Wnb § 3.3) (NDFF, 2017). Deze soorten zijn zeer zeldzaam in de regio. De brede wolfsmelk en de kleine wolfsmelk zijn akkersoorten en komen voor ten westen van de A2. Van stijve wolfsmelk, ook een soort van bouwland, is één groeiplaats bekend in de omgeving van Everdingen. Groeiplaatsen van de kartuizer anjer, die groeit in droge graslanden en bermen, zijn bekend van de omgeving van Leerdam en knooppunt Deil. In het plangebied of de directe omgeving komen deze soorten voor zover bekend niet voor (NDFF, 2017). Op grond hiervan en op basis van hun standplaatsseisen wordt het voorkomen van deze soorten in het plangebied (overwegend agrarisch gebied en bos) uitgesloten. Planten zullen daarom in het vervolg niet meer besproken worden.

Ongewervelden

Wat betreft beschermde soorten ongewervelden komen in de regio de platte schijfhoren en de rivierrombout voor (beiden Wnb § 3.2) (NDFF). De platte schijfhoren komt lokaal en verspreid voor in de regio. Deze slak leeft in zoete, heldere en schone wateren met een rijke begroeiing, vaak in draadalg-vegetaties, maar ook op de wortels van o.a. lisdodde en vergelijkbare oeversgebonden planten (www.anemoon.org) De rivierrombout komt alleen voor langs de grote rivieren, de Lek en de Waal. De rivierrombout zal in het vervolg dan ook niet meer besproken worden.

Vissen

Wat betreft beschermde soorten vissen komt in de regio alleen de grote modderkruiper (Wnb § 3.3) voor (NDFF).

De grote modderkruiper is veelvuldig waargenomen in het natuurgebied (Natura 2000) dat grenst aan de bufferzone. SBB neemt de soort bij slootbeheer regelmatig waar. Ook in het gebied van de bufferzone zijn waarnemingen bekend. De aanwezigheid

van de grote modderkrper is onder andere vastgesteld (met e-dna) in een poldersloot ten zuiden van de aan te leggen A-watgang (De Bruin *et al.*, 2017).

De grote modderkruiper komt voor in wateren met structuurrijke verlandingsvegetaties (onder ander ingroeïende liesgrasvegetaties). Belangrijk is dat er droogval van de sloot voorkomt waardoor concurrentie van andere vissen ontbreekt. Delen zonder vegetatie mijden de dieren. De dieren worden ook in lage dichtheden aangetroffen in met kroos begroeide sloten (Van Eekelen *et al.* 2006).

Amfibieën

De regio is rijk aan verschillende soorten amfibieën van Wnb § 3.2, namelijk: de rugstreeppad, de kamsalamander, de heikikker en poelkikker. Met uitzondering van de rugstreeppad komen al deze soorten voor in de natuurgebieden langs de Nieuwe Zuiderlingedijk. Van de rugstreeppad zijn geen recente (afgelopen 5 jaar) waarnemingen bekend langs de Nieuwe Zuiderlingedijk. De dichtstbijzijnde waarnemingen zijn afkomstig uit de omgeving van Leerdam.

Verder komen in de regio de landelijk algemeen voorkomende soorten amfibieën van Wnb § 3.3 voor. Voor deze soorten geldt in de provincie Gelderland een vrijstelling van de verboden (genoemd in artikel 3.10, eerste lid, van de Wnb) bij ruimtelijke ingrepen.

Reptielen

In de regio komt één beschermde reptielensoort voor, namelijk de ringslang (Wnb § 3.3). Eind jaren zeventig van de vorige eeuw zijn er ringslangen uitgezet in Polder Over-Heicop, gemeente Leerdam. Sindsdien heeft zich een populatie ontwikkeld van onbekende omvang die zich langzaam uitbreidt (Lugt & Siebelink 2003). Voor zover bekend komt de ringslang (nog) niet voor langs de Nieuwe Zuiderlingedijk (NDFF). Reptielen zullen daarom in het vervolg niet meer besproken worden.

Grondgebonden zoogdieren

Wat betreft grond gebonden zoogdieren van Wnb § 3.2 komt de bever in de regio voor (NDFF). In de omgeving van Heukelum - Asperen - Aquoy komt de bever voor zover bekend alleen langs de Linge voor (NDFF).

Hoewel recente waarnemingen van de waterspitsmuis (Wnb § 3.3) langs de Nieuwe Zuiderlingedijk ontbreken, is het gezien het aanwezige biotoop (rietmoerassen en moerasbossen) aannemelijk dat de soort hier (nog steeds) in lage dichtheden voorkomt. De waterspitsmuis is tijdens gerichte inventarisaties in 1992 en 2001 vastgesteld langs de Linge en de Nieuwe Zuiderlingedijk (Hoefsloot *et al.*, 2009 en van Vliet *et al.*, 2007). Waterspitsmuizen leven langs matig voedselrijke heldere wateren met een goed ontwikkelde watervegetatie en ruig begroeide oevers (o.a. rietruigtes). De soort wordt ook wel verder van water aangetroffen in bijvoorbeeld vochtige rietlanden.

Verder komen in de regio de landelijk algemeen voorkomende soorten grondgebonden zoogdieren van Wnb § 3.3 voor. Voor deze soorten geldt in de provincie Gelderland een vrijstelling van de verboden (genoemd in artikel 3.10, eerste lid, van de Wnb) bij ruimtelijke ingrepen.

Vleermuizen

In de regio komt een aantal soorten vleermuizen (Wnb § 3.3) voor, namelijk: de baardvleermuis, de watervleermuis, de gewone dwergvleermuis, de ruige dwergvleermuis, de rosse vleermuis, de laatvlieger en de gewone grootoorvleermuis (allen Wnb § 3.2) (NDFF).

Vogels

In de regio broedt een aantal soorten vogels (Wnb § 3.1) waarvan de provincie de nestplaats als jaarrond beschermd beschouwt (https://www.gelderland.nl/bestanden/Documenten/Gelderland/Vergunningen-en-ontheffingen/Lijst_soorten_jaarrond_beschermde_nesten.pdf). Met het oog op de ingreep (kap van bomen) zijn de volgende soorten relevant: de steenuil, de ransuil, de buizerd, de havik, de sperwer en de boomvalk.

4.2 Betekenis van het plangebied voor beschermde soorten

4.2.1 Deelgebied 1 - watergang noordelijk van de Put van Bullee

Omdat de te dempen watergang een groot deel van het jaar droog staat, heeft deze geen betekenis voor in de regio voorkomende beschermde soorten ongewervelden, vissen en amfibieën, de bever en de waterspitsmuis. Ook voor vleermuizen en vogels heeft de te dempen watergang geen betekenis. De oevers maken (potentieel) onderdeel uit van het leefgebied van algemeen voorkomende grondgebonden zoogdieren (Wnb § 3.3) waarvoor een vrijstelling geldt voor overtreding van verbodsbepalingen bij ruimtelijke ingrepen.

4.2.2 Deelgebied 2 – bufferzone

Platte schijfhoren

De platte schijfhoren (Wnb § 3.2) komt lokaal en verspreid voor in de regio (NDFF; zie voorgaande § 4.1). Op grond van de beschikbare gegevens en het aanwezige habitat kan niet uitgesloten worden dat de platte schijfhoren niet voorkomt in de wateren in de bufferzone.

Grote modderkruiper

De grote modderkruiper (Wnb § 3.3) komt waarschijnlijk met een grote populatie voor in het Natura 2000-gebied. Aangenomen kan worden dat dieren zich vandaar uit verspreiden naar omliggende gebieden, waaronder ook geschikte watergangen in de bufferzone. De soort kan voorkomen in de watergangen met enige mate van isolatie en / of die incidenteel droogvallen en die zowel onder water als in de oever een grote mate van structuurvariatie in vegetatie hebben. Dit kan vegetatie met riet, lisdodde, liesgras, egelskop en / of holpijp zijn.

Amfibieën

Op grond van verspreidingsgegevens (NDFF; zie voorgaande § 4.1) kan het voorkomen van de kamsalamander, de heikikker en de poelkikker (allen Wnb § 3.2) in

de bufferzone niet uitgesloten worden. Verder leven hier algemeen voorkomende soorten amfibieën (Wnb § 3.3) waarvoor een vrijstelling geldt voor overtreding van verbodsbepalingen bij ruimtelijke ingrepen.

Grondgebonden zoogdieren

Op grond van verspreidingsgegevens en het veldbezoek wordt uitgesloten dat de bever (Wnb § 3.2) voorkomt in de bufferzone.

Op grond van de beschikbare gegevens en het aanwezige habitat kan het voorkomen van de waterspitsmuis (Wnb § 3.3) langs de wateren in de bufferzone niet uitgesloten worden. Verder komen in de bufferzone de landelijk algemeen voorkomende soorten grondgebonden zoogdieren van Wnb § 3.3 voor. Voor deze landelijk algemeen voorkomende soorten geldt in de provincie Gelderland een vrijstelling van de verboden (genoemd in artikel 3.10, eerste lid, van de Wnb) bij ruimtelijke ingrepen.

Vleermuizen

Op grond van beschikbare gegevens en het veldbezoek kan de aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen (ruige dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, watervleermuis; allen Wnb § 3.2) in bomen in de bufferzone niet uitgesloten worden. Het gebied vormt tevens potentieel foerageergebied voor in de regio voorkomende vleermuissoorten.

Vogels

De bufferzone biedt nestgelegenheid voor bos-, moeras- en weidevogels. Het is aannemelijk dat in het gebied ook vogels met een jaarrond beschermd nest broeden, zoals de buizerd, de havik, de sperwer, de boomvalk, de ransuil en de steenuil (o.a. hoogstamboomgaard).

4.2.3 Deelgebied 3 – te verleggen A-watergang

Platte schijfhoren

Gezien de beperkte plantengroei wordt de kans dat platte schijfhoren (Wnb § 3.2) voorkomt in de watergangen waaraan ingrepen zijn voorzien, uitgesloten.

Grote modderkruiper

Het is aannemelijk dat de grote modderkruiper (Wnb § 3.3) in het zomerhalfjaar de te verbreden B-watergang kan bereiken. Want de grote modderkruiper is in 2016 waargenomen in een sloot die direct in verbinding staat met deze watergang. Maar de B-watergang is om twee redenen ongeschikt als voortplantingshabitat. De belangrijkste reden is de aanwezigheid van vissen doordat de sloot permanent waterhoudend is. De tweede reden is dat onderwaterbegroeiing vrijwel ontbreekt en dat de oeverbegroeiing weinig structuurrijk is. Als overwinteringshabitat is de sloot ook niet geschikt vanwege de maximale diepte van slechts 15 cm. De af te dammen watergang heeft naar inschatting geen betekenis voor de grote modderkruiper, vanwege de aanwezigheid van andere vissoorten (onder andere snoek) en het ontbreken van rijke oever- en onderwatervegetatie. De grote modderkruiper is hier ook niet aangetroffen bij de steekproefsgewijze bemonstering bij het veldbezoek in 2017.

Amfibieën

Voor in de regio voorkomende amfibieënsoorten van Wnb § 3.2 hebben de watergangen waaraan ingrepen zijn voorzien geen betekenis. De watergangen bieden ongeschikt voortplantingswater voor deze soorten (aanwezigheid vis, nauwelijks waterplanten, steil talud, beschaduwing). De watergangen vormen wel geschikt voortplantingswater voor algemeen voorkomende soorten amfibieën (Wnb § 3.3) waarvoor een vrijstelling geldt voor overtreding van verbodsbepalingen bij ruimtelijke ingrepen.

Grondgebonden zoogdieren

Op grond van de bevindingen van het veldbezoek kan de aanwezigheid van de bever (Wnb § 3.2) langs de watergangen waaraan ingrepen zijn voorzien worden uitgesloten. Tijdens het veldbezoek zijn namelijk geen sporen van bevers vastgesteld. Op grond van het aanwezige habitat wordt het voorkomen van de waterspitsmuis (Wnb § 3.3) langs de te verbreden watergang uitgesloten, vanwege het ontbreken van een goed ontwikkelde watervegetatie en ruig begroeide oevers. Het plangebied maakt wel onderdeel uit van het leefgebied van algemeen voorkomende grondgebonden zoogdieren (Wnb § 3.3) waarvoor een vrijstelling geldt voor overtreding van verbodsbepalingen bij ruimtelijke ingrepen.

Vleermuizen

De aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen (Wnb § 3.2) in de te kappen bomen langs de zuidrand van het bosperceel van Staatsbosbeheer, langs de te verbreden watergang, wordt uitgesloten op grond van het veldbezoek. De bomen zijn relatief jong en dun. Er zijn hier tijdens het veldbezoek ook geen bomen met voor vleermuizen geschikte holtes vastgesteld.

Op grond van het veldbezoek kan de aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen in de te kappen bomen op het tracé van de nieuw te graven watergang *niet* uitgesloten worden. Tijdens het veldbezoek zijn diverse dikkere bomen met holtes die potentieel geschikt zijn als verblijfplaats voor vleermuizen aangetroffen. Het gaat met name om potenties als verblijfplaats van de ruige dwergvleermuis (zomer – en paarverblijf) en de gewone grootoorvleermuis (zomer-, kraam-, paarverblijf). Ook verblijfplaatsen van de watervleermuis zomer-, kraam-, paarverblijf zijn niet uitgesloten. In de winter hebben de bomen géén functie als verblijfplaats voor genoemde soorten. Niet alle bomen konden bij het veldbezoek (goed) beoordeeld worden op mogelijkheden voor verblijfplaatsen voor vleermuizen (het gebied was niet geheel toegankelijk).

De te kappen bomen vormen geen essentiële vliegroute (ze vormen namelijk geen lijnvorm op zich) of essentieel foerageergebied (op basis van aard en omvang van het te kappen oppervlak).

Vogels

Langs de oevers van de watergangen, in de aangrenzende beplanting en de bomen en de beplanting waar de nieuwe watergang gegraven wordt kunnen vogels (Wnb § 3.1) tot broeden komen. Op het tracé van de nieuw te graven watergang broedde in 2017 onder andere een paartje bosuilen. Tijdens een veldbezoek (april 2017) heeft advies- en ingenieursbureau RPS hier een bosuilennest in een knotwilg aangetroffen.

Op grond van het veldbezoek kan de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten in de te kappen bomen op het tracé van de nieuw te graven watergang niet worden uitgesloten. Deze bomen konden tijdens het veldbezoek niet allemaal bekeken worden, omdat niet alle terreinen betreden mochten worden. Tijdens het veldbezoek is een sperwer waargenomen in het bos van Staatsbosbeheer.

4.3 Effecten op beschermde soorten

4.3.1 Deelgebied 1 - watergang noordelijk van de Put van Bullee

Grondgebonden zoogdieren

De te dempen watergang heeft enkel betekenis als leefgebied voor algemeen voorkomende soorten grondgebonden zoogdieren van Wnb § 3.3 (zie § 4.2.1) waarvoor in de provincie Gelderland een vrijstelling van de verboden (genoemd in artikel 3.10, eerste lid, van de Wnb) bij ruimtelijke ingrepen. Het betreft landelijk algemeen voorkomende soorten en het betreft een kleinschalige ingreep. De ingreep doet daarom geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de betreffende soorten.

Andere soorten

Voor andere beschermde soorten heeft het plangebied geen betekenis (§ 4.2.1). Effecten op van de voorgenomen ingreep op andere soorten zijn dan ook uitgesloten.

4.3.2 Deelgebied 2 – bufferzone

Platte schijfhoren, grote modderkruiper en amfibieën

Uitvoeringswerkzaamheden

De uitvoeringswerkzaamheden (aanleg dammen en duikers) *kunnen* bij uitvoering in de kwetsbare periode (voortplantings- en overwinteringsseizoenen) leiden tot het doden en verwonden van platte schijfhoren (Wnb § 3.2), grote modderkruiper (Wnb § 3.3) en amfibieën (Wnb § 3.3 en Wnb § 3.3). Effecten op de gunstige staat van instandhouding zijn uitgesloten; hiervoor is het aantal dieren dat hier potentieel mee gemoeid is zeer klein. Het doden en verwonden van deze dieren kan voorkomen worden door de werkzaamheden buiten de kwetsbare periode uit te voeren.

Het oppervlaktebeslag als gevolg van de aanleg van dammen en duikers is nihil. Uitgangspunt is dat het oppervlak oppervlaktewater niet afneemt als gevolg van de ingreep (§2.2). Aantasting van de functionaliteit van verblijfplaatsen van betreffende soorten als gevolg van de voorgenomen ingreep is daarom uitgesloten.

Verhogen waterpeil bufferzone

Het verhogen van het waterpeil heeft geen negatief effect op de watergebonden soorten platte schijfhoren, grote modderkruiper en amfibieën. Voor amfibieën blijven er voldoende vorstvrije plekken voor overwintering (hoger gelegen delen die niet onder water komen te staan, zoals de verhoogde percelen en ook de Nieuwe Zuiderlingedijk). In de bufferzone zal het waterpeil van de sloten toenemen. Globaal genomen zullen de effecten op de oppervlakte en de kwaliteit van het leefgebied van de watergebonden soorten neutraal tot positief zijn. In het Natura 2000-gebied neemt het areaal geschikt leefgebied toe / wordt achteruitgang van het leefgebied van betreffende soorten voorkomen.

Grondgebonden zoogdieren

De verhoging van het waterpeil zal niet leiden tot het aantasten van (de functionaliteit van) verblijfplaatsen van de waterspitsmuis (Wnb § 3.3). Deze soort leeft bij uitstek vochtige gebieden.

Lokaal kan de kwaliteit van het leefgebied van landelijk algemeen voorkomende soorten grondgebonden zoogdieren van Wnb § 3.3 waarvoor een in de provincie een vrijstelling geldt van de verbodsbepalingen bij ruimtelijke ingrepen, achteruitgaan of kan leefgebied van deze soorten ongeschikt worden (bijvoorbeeld enkele percelen direct langs de Nieuweweg). Het gaat om soorten als de veldmuis, de gewone bosspitsmuis, de egel en de bosmuis. Het betreft algemeen voorkomende soorten (lokaal, regionaal en landelijk) en het aantal dieren dat potentieel gemoeid is met de (lokale) ingreep is beperkt. De gunstige staat van instandhouding van deze soorten is daarom niet in het geding.

Vleermuizen

Uitvoeringswerkzaamheden

Uitgangspunt is dat er geen bomen gekapt hoeven te worden of gebouwen gesloopt hoeven te worden voor de aanleg van dammen en duikers. Directe effecten op verblijfplaatsen, foerageergebied en vliegroutes van vleermuizen (Wnb § 3.2) zijn dan ook uitgesloten.

Verhogen waterpeil bufferzone

De bossen die beïnvloed worden door het opzetten van het waterpeil zijn vochtig hakhout en middenbos, haagbeuken- en essenbos, vochtig bos met productie en hoog- en laagveenbos. Het betreft bossen die relatief goed bestand zijn tegen vochtige omstandigheden. Negatieve effecten op het aanbod geschikte verblijfplaatsen en oppervlakte foerageergebied voor vleermuizen worden daarom uitgesloten.

Vogels

Uitvoeringswerkzaamheden

De uitvoeringswerkzaamheden kunnen leiden tot het beschadigen van nesten van vogels (Wnb § 3.1) die in gebruik zijn en verstoring van broedende vogels.

Uitgangspunt is dat er geen bomen gekapt hoeven te worden of gebouwen gesloopt hoeven te worden voor de aanleg van dammen en duikers. Effecten van de voorgenomen ingreep op soorten met een jaarrond beschermd nest (die voor hun nestplaats zijn gebonden aan gebouwen en bomen) zijn daarom uitgesloten.

Verhogen waterpeil bufferzone

De bossen die beïnvloed worden door het opzetten van het waterpeil zijn vochtig hakhout en middenbos, haagbeuken- en essenbos, vochtig bos met productie en hoog- en laagveenbos. Het betreft bossen die relatief goed bestand zijn tegen vochtige omstandigheden. Uitgangspunt is dat het kleinschalig landschap, zoals dat in de huidige situatie aanwezig is, behouden blijft. Percelen die potentieel geschikt zijn als foerageergebied voor de steenuil (hoogstamboomgaard) zijn verhoogd en zullen daarom geschikt blijven als biotoop voor muizen en daarmee als foerageergebied voor de steenuil. Negatieve effecten op het aanbod geschikte verblijfplaatsen en oppervlakte foerageergebied voor vogels (met jaarrond beschermde verblijfplaats) worden uitgesloten.

Andere soorten

Voor andere beschermde soorten heeft het plangebied geen betekenis. Effecten op van de voorgenomen ingreep op andere soorten zijn dan ook uitgesloten.

4.3.3 Deelgebied 3 – te verleggen A-watergang

Grote modderkruiper

De werkzaamheden voor verbreding van de watergang kunnen afhankelijk van de periode van het jaar waarin ze worden uitgevoerd leiden tot het doden en verwonden van de grote modderkruiper (Wnb § 3.3). Als verbreding van de B-watergang in de herfst-winterperiode wordt uitgevoerd, zijn effecten op de grote modderkruiper uitgesloten, omdat de watergang in de herfst en winter geen betekenis heeft voor de grote modderkruiper.

De af te dammen watergang heeft naar inschatting geen betekenis voor de grote modderkruiper (§ 4.2.3), zodat negatieve effecten van het afdammen op de grote modderkruiper uitgesloten zijn.

Grondgebonden zoogdieren en amfibieën

Grond- en graafwerkzaamheden kunnen algemeen voorkomende amfibieën en grondgebonden zoogdieren van Wnb § 3.3 treffen waarvoor een vrijstelling geldt voor overtreding van verbodsbepalingen bij ruimtelijke ingrepen. Het betreft algemeen voorkomende soorten (lokaal, regionaal en landelijk) en het aantal dieren dat potentieel gemoeid is met de (lokale) ingreep is beperkt. De gunstige staat van instandhouding van deze soorten is daarom niet in het geding.

Vleermuizen

De kap van bomen op het perceel van Staatsbosbeheer heeft geen negatief effect op verblijfplaatsen van vleermuizen (Wnb §3.2). De te kappen bomen hebben namelijk geen betekenis als verblijfplaats voor vleermuizen (§ 4.2.3).

Op grond van de beschikbare informatie kan niet beoordeeld worden of de kap van bomen op het tracé van de nieuw te graven watergang leidt tot het vernielen van verblijfplaatsen van vleermuizen. Op grond van het veldbezoek kan de aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen (ruige dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, watervleermuis) in de te kappen bomen namelijk niet uitgesloten worden (§ 4.2.3).

Vogels

De uitvoeringswerkzaamheden kunnen leiden tot het beschadigen van nesten van vogels (Wnb § 3.1) die in gebruik zijn. Het gaat onder andere om een nest van bosuilen in een knotwilg op het tracé van de nieuw te graven watergang. Nestgelegenheid is niet beperkend voor de bosuil in het gebied (inschatting op basis van het veldbezoek); met andere woorden de functionaliteit van het territorium van de bosuil is niet in het geding.

Op grond van de beschikbare informatie kan niet beoordeeld worden of de kap van bomen op het tracé van de nieuw te graven watergang leidt tot het vernielen van nesten van vogelsoorten met jaarrond beschermde verblijfplaats. De aanwezigheid van nesten van soorten met een jaarrond beschermde verblijfplaats in de te kappen bomen kan namelijk niet uitgesloten worden (§ 4.2.3).

Andere soorten

Voor andere beschermde soorten heeft het plangebied geen betekenis. Effecten op van de voorgenomen ingreep op andere soorten zijn dan ook uitgesloten.

4.4 Beoordeling noodzaak ontheffing

Op grond van het bepaalde in artikel 3.8 lid 7 wordt geconcludeerd dat er voor de voorgenomen ingreep géén ontheffing nodig is voor beschermde soorten. Op grond van artikel 3.8 lid 7 zijn de verbodsbepalingen ten aanzien van beschermde soorten namelijk niet van toepassing bij handelingen ter uitvoering van een Natura 2000 instandhoudingsmaatregel of een passende maatregel, zoals PAS-maatregelen.

Ook al is een ontheffing niet nodig, de zorgplicht (artikel 1.11 Wnb) voor soorten blijft wel van kracht. De zorgplicht houdt in dat alle handelingen die nadelige gevolgen kunnen hebben voor planten en dieren achterwege gelaten worden, dan wel, indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevergd, de noodzakelijke maatregelen worden getroffen om die gevolgen zoveel mogelijk te voorkomen, beperken of ongedaan te maken. In de volgende paragraaf zijn maatregelen beschreven, waarmee invulling gegeven kan worden aan de zorgplicht.

4.5 Maatregelen om effecten te voorkomen en beperken

Door onderstaande maatregelen te treffen wordt invulling gegeven aan de zorgplicht en kan schade aan beschermde soorten voorkomen worden of zo veel mogelijk beperkt worden:

- Inventariseer in het voorjaar (maart – april; als de bomen geen blad hebben) alle te kappen bomen overdag op potentiële verblijfplaatsen van vleermuizen en nesten van vogels met jaarrond beschermd nestplaatsen. Afhankelijk van de uitkomsten van dit onderzoek (mede op basis van de beschikbare aanbod aan geschikte verblijfsplekken in de omgeving), moet bekeken worden of aanvullende maatregelen nodig zijn effecten op vleermuizen en vogels met jaarrond beschermde nestplaats te voorkomen of beperken. Bij aanvullende maatregelen kan bijvoorbeeld gedacht worden aan het realiseren van alternatieve verblijfplaatsen (vleermuiskasten, nestkasten). Met deze zorgvuldige wijze van handelen kunnen effecten op de gunstige staat van instandhouding uitgesloten worden.
- Kap bomen met potentiële verblijfplaatsen van vleermuizen in het minst kwetsbare seizoen voor vleermuizen, dit is in de periode november – februari. In deze periode maken de vleermuissoorten die verwacht kunnen worden geen gebruik van de bomen.
- Het verstoren en vernietigen van vogelnesten kan voorkomen worden door het rooien van beplanting en (voorbereidende) bouwwerkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. Voor het broedseizoen wordt in het kader van de natuurwetgeving geen standaard periode gehanteerd. De lengte en de aanvang van het broedseizoen verschilt per soort. Globaal moet voor het broedseizoen rekening gehouden worden met de periode half maart tot september. Het verwijderen van beplanting binnen het broedseizoen kan alleen indien uit controle vooraf is gebleken dat er geen in gebruik zijnde nesten van vogels worden aangetast.
- Negatieve effecten als gevolg van de uitvoeringswerkzaamheden voor de aanleg van bufferzone op de platte schijfhoren, grote modderkruiper en amfibieën kunnen voorkomen worden buiten de kwetsbare periode van deze soorten uit te voeren. Globaal moet rekening gehouden worden met uitvoering in de periode september en oktober.
- Negatieve effecten van de verbreding van de watergang ten behoeve van de realisatie van de A-watergang op grote modderkruiper kunnen voorkomen worden door de werkzaamheden aan de watergang buiten de kwetsbare periode van de grote modderkruiper uit te voeren. Globaal moet rekening gehouden worden met uitvoering in de periode september tot en met maart (in deze periode is de grote modderkruiper niet aanwezig in de watergang).

5 Toetsing beschermde houtopstanden

5.1 Inleiding

Beoordeeld is of de regels voor houtopstanden van de Wnb van toepassing zijn op de te kappen bomen in het kader van de voorgenomen ingreep. Als dit het geval is, is nagegaan of een kapmelding (Wnb Art 4.2 lid 1) nodig is en of er een herplantplicht (Wnb Art 4 lid 1) geldt.

5.2 Toetsing

5.2.1 Deelgebied 1 - watergang noordelijk van de Put van Bullee

Voor het dempen van de watergang noordelijk van de Put van Bullee hoeven geen bomen gekapt te worden. Een kapmelding in het kader van Wnb art. 4.2 lid 1 is dan ook niet nodig voor deze ingreep.

5.2.2 Deelgebied 2 – bufferzone

Voor het opzetten van het waterpeil in de bufferzone hoeven geen bomen gekapt te worden. Een kapmelding in het kader van Wnb art. 4.2 lid 1 is dan ook niet nodig voor deze ingreep.

5.2.3 Deelgebied 3 – te verleggen A-watergang

Voor het verleggen van de A-watergang moeten wel bomen gekapt worden. De te kappen bomen vallen buiten de door de gemeente Lingewaal vastgestelde Bebouwde Kom Boswet (Bron: kaart aangeleverd door de gemeente Lingewaal). De te kappen bomen maken onderdeel uit van bos dat valt onder de definitie van 'houtopstanden' en daarmee onder het beschermingsregime van hoofdstuk 4 van de Wnb. Omdat de bomen gekapt worden ter uitvoering van Natura 2000 herstelmaatregelen gelden de meldplicht en de herplantplicht niet op grond van Wnb art. 4.4 lid 1.

6 Toetsing beleid GNN en GO

6.1 Inleiding

In dit hoofdstuk is de ingreep getoetst aan de Omgevingsverordening Gelderland (zie bijlage 2 voor het beleidskader). Op grond van deze verordening moet voor ingrepen *binnen* het GNN / de GO waarvoor een *bestemmingswijziging* nodig is, getoetst worden of er een reële kans is dat de voorgenomen ingreep een significant negatief effect heeft op de kernkwaliteiten, oppervlak en samenhang van het GNN en de GO.

De kernkwaliteiten die gelden binnen het GNN en de GO zijn neergelegd in de atlas Kernkwaliteiten GNN en GO en in Bijlage 7 van de Omgevingsverordening Gelderland. Hierbij gaat het niet alleen om de aanwezige natuurwaarden, maar ook om de nagestreefde natuurwaarden en de bijbehorende milieuecondities. De kernkwaliteiten van het GNN en de GO zijn in de Omgevingsverordening per deelgebied uitgewerkt. Het plangebied valt binnen deelgebied 44 “Regulieren - Vijfherenlanden”.

6.2 Kernkwaliteiten GNN en GO

De kernkwaliteiten die gelden binnen het GNN en de GO zijn neergelegd in de atlas Kernkwaliteiten GNN en GO en in bijlage 7 van de Omgevingsverordening Gelderland. Hierbij gaat het niet alleen om de aanwezige natuurwaarden, maar ook om de nagestreefde natuurwaarden en de bijbehorende milieuecondities. De kernkwaliteiten van het GNN en de GO zijn in de Omgevingsverordening per deelgebied uitgewerkt. Het plangebied valt binnen deelgebied 44 “Regulieren - Vijfheerenlanden”. De kernkwaliteiten van het GNN en de GO binnen dit deelgebied zijn weergegeven in bijlage 3. De nagestreefde natuurwaarden zijn ruimtelijk weergegeven door middel van beheertypen in het Natuurbeheerplan 2017 (http://kaarten.gelderland.nl/viewer/app/thema_natuurbeheerplan).

6.3 Toetsing

6.3.1 Deelgebied 1 - watergang noordelijk van de Put van Bullee

Omdat de betreffende watergang *buiten* het GNN / de GO valt, is nadere toetsing aan de Omgevingsverordening Gelderland niet noodzakelijk (er geldt geen externe werking).

Overigens is het uitgesloten dat het dempen van de watergang een (significant) negatief effect heeft op het GNN / de GO. Het beoogde effect is louter positief, namelijk het tegengaan van verdroging in de put van Bullee, onderdeel van het GNN / de GO. De effecten van uitvoering van de maatregel zullen worden gemonitord en zo nodig zullen er maatregelen worden genomen om negatieve effecten teniet te doen.

Andere effecten van de voorgenomen ingreep op het GNN / de GO dan effecten op de hydrologie zijn uitgesloten.

6.3.2 Deelgebied 2 – bufferzone

Voor het realiseren van de bufferzone is het uitgangspunt dat de huidige bestemmingen behouden blijven en dat er dus geen functieverandering van percelen nodig is. In formele zin hoeft dus niet getoetst te worden aan de Omgevingsverordening. Desondanks, wordt hier in het kader van zorgvuldigheid³ ook getoetst of het realiseren van de bufferzone een significant negatief effect kan hebben op de kernkwaliteiten, oppervlak en samenhang van het GNN en de GO.

De voorgenomen ingreep leidt niet tot areaalverlies van het GNN / de GO of tot verlies van kwaliteit of samenhang / aaneengeslotenheid (er is geen sprake van (toename in) barrièrewerking / versnippering) van het GNN of de GO. De voorzorgsmaatregelen die voortvloeien uit de Wnb (Hoofdstuk 4 van dit rapport) waarborgen dat effecten op (leefgebieden van) beschermde planten- en diersoorten uitgesloten zijn. In de nieuwe situatie (na de ingreep) is géén sprake van een verhoging van de niet gebiedseigen geluidsbelasting of een toename van de verstoring door licht.

De bufferzone overlapt voor een groot deel met gronden die binnen het Natuurbeheerplan 2017 zijn aangewezen als gronden 'nog om te vormen naar natuur'. (ambitiekaart 2017). De beheertypen die beïnvloed worden door het opzetten van het waterpeil zijn kruiden- en faunarijkgasland, vochtig hakhout en middenbos, haagbeuken- en essenbos, vochtig bos met productie en hoog- en laagveenbos. Het betreft beheertypen die bestand zijn tegen vochtige omstandigheden. Het verhogen van de grondwaterstand zoals beoogd zal daarom geen belemmering vormen voor de ontwikkeling van deze beheertypen.

6.3.3 Deelgebied 3 – te verleggen A-watergang

Voor het verleggen van de A-watergang is ook geen bestemmingswijziging nodig, dus ook voor deze ingreep geldt dat er in formele zin dus niet getoetst hoeft te worden aan de Omgevingsverordening. Net als voor het opzetten van het waterpeil in de bufferzone, wordt ook voor deze maatregel in het kader van zorgvuldigheid beoordeeld of een significant negatief effect op de kernkwaliteiten, oppervlak en samenhang van het GNN en de GO kan worden uitgesloten.

Net als voor het opzetten van het waterpeil in de bufferzone, geldt ook voor het verleggen van de A-watergang dat areaalverlies van het GNN / de GO en verlies van kwaliteit of samenhang / aaneengeslotenheid van het GNN of de GO uitgesloten zijn. De voorzorgsmaatregelen die voortvloeien uit de Wnb (Hoofdstuk 4 van dit rapport) waarborgen dat effecten op (leefgebieden van) beschermde planten- en diersoorten

³ Uitspraak Raad van State 2017 201603959/1/R1 d.d. 8 februari

uitgesloten zijn. In de nieuwe situatie is géén sprake van een verhoging van de niet gebiedseigen geluidsbelasting of een toename van de verstoring door licht.

Tabel 6.1 Effecten van het verleggen van de A-watgang en het ophogen van het waterpeil in de bufferzone op de kernwaliteiten van het GNN en de GO. 0 = geen of verwaarloosbaar effect, + = positief effect.

Kernkwaliteiten deelgebied natuur en landschap	A- watgang	Buffer
gebied van stroomruggen langs de kleinschalige Linge en kommen met bos en griend ten noorden daarvan	0	0
westelijk deel onderdeel van Nationaal Landschap Nieuwe Hollandse Waterlinie	0	0
deels onderdeel van Nationaal Landschap Rivierengebied	0	0
ecologische verbinding Linge	0	0
A-locatie Regulieren: populierenbossen, wilgengrienden en hooilanden op komklei; eendekooien; A-locatie voor Elzenrijk Essen-lepenbos. Weidevogels en eenden, heikikker en krabbenscheer	0	0
Parel Mariënwaard, ook A-locatie landgoedbos op de oeverwal van de Linge: droog Essen-lepenbos, zeer soorten- en structuurrijk met zeer hoge bomen (>40m)	0	0
Parel Put van Bullee: uniek schraalgrasland in oude kleiput met orchideeënsoorten, ratelaar en bonte paardenstaart	0	0
Parel Nieuwe Zuider Lingedijk: rietmoerassen, moerasbos van zwarte els en wilg en nat elzenbos, afgewisseld met halfnatuurlijke gras- en hooilanden	+	+
Parel Benedenloop Linge: moeras, nat grasland, moerasvogels, sprinkhanen; afwisseling van griendjes, doorbraakwielen, vochtige graslanden en moerassen, afgetichelde graslanden, klei- en zandputten; trekvogels en wintergasten; amfibieën	0	0
leefgebied steenuil	0	0
Hollandse Waterlinie: cultuurhistorisch landschap, afleesbaar door forten en inundatievelden	0	0
Diefdijk als beeldbepalend en cultuurhistorisch waardevol element	0	0
rust, ruimte en donkerte	0	0
abiotiek: aardkundige waarden, kwel, bodem, waterreservoir	0	0
ecosysteemdiensten: recreatie, waterwinning	0	0
alle door de Flora- en faunawet of Natuurbeschermingswet beschermde soorten en hun leefgebieden in dit deelgebied	0 / +	0 / +

Ontwikkelingsdoelen natuur en landschap GNN (omvorming, natuurontwikkeling) en Groene Ontwikkelingszone	A- watergang	Buffer
Ontwikkeling kalkmoerassen, ruigteranden en laag gelegen bloemrijke graslanden	0	0
ontwikkelen rivier- en beekbegeleidende bossen (zacht- en hardhoutoibos, elzenbossen)	+	+
ontwikkelen populaties van kamsalamander, kleine en grote modderkruiper en bittervoorn	0 / +	0 / +
ontwikkelen weidevogelpopulaties	0	0
ontwikkeling populaties van water-, oever- en moerasvogels (w.o. zwarte stern)	0 / +	0 / +
ontwikkeling ecologische verbindingszone Linge met parkachtige structuren met water en moeraszones	0	0
ontwikkeling ecologische verbindingszone Diefdijk - Lek met water en moeraszones	0	0
ontwikkeling ecologische verbindingszone Regulieren - Diefdijk met water en moeraszones	0	0
vermindering barrièrewerking A2, N320 en N327	0	0
ontwikkeling (oude) bossen, bosranden en overgangen naar cultuurgronden	0	0
ontwikkeling biotopen voor vlinders, reptielen en amfibieën en vogels van cultuurlandschappen	0	0
ontwikkeling landgoedstructuren, cultuurhistorische patronen en beheersvormen (grienden)	0	0

7 Conclusies en aanbevelingen

7.1 Conclusies toetsing Natura 2000-gebied Lingegebied & Diefdijk zuid

Effecten van voorgenomen ingreep op habitattypen en soorten waarvoor het Natura 2000-gebied Lingegebied & Diefdijk-Zuid is aangewezen zijn, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen voor deze habitattypen en soorten, uitgesloten. Significant negatieve effecten op het Natura 2000-gebied zijn daarom ook uitgesloten.

7.2 Conclusies toetsing beschermde soorten

Op grond van het bepaalde in artikel 3.8 lid 7 wordt geconcludeerd dat er voor de voorgenomen ingreep géén ontheffing nodig is voor beschermde soorten. Op grond van artikel 3.8 lid 7 zijn de verbodsbepalingen ten aanzien van beschermde soorten namelijk niet van toepassing bij handelingen ter uitvoering van een Natura 2000 instandhoudingsmaatregel of een passende maatregel, zoals PAS-maatregelen.

De zorgplicht (artikel 1.11 Wnb) voor soorten blijft wel van kracht, wat inhoudt dat maatregelen worden getroffen om negatieve effecten op soorten zoveel mogelijk te voorkomen, beperken of ongedaan te maken. Door onderstaande maatregelen te treffen wordt invulling gegeven aan de zorgplicht en kan schade aan beschermde soorten voorkomen worden of zo veel mogelijk beperkt worden:

- Inventariseer in het voorjaar (maart – april; als de bomen geen blad hebben) alle te kappen bomen op het nieuwe tracé voor de A-watergang overdag op potentiële verblijfplaatsen van vleermuizen en nesten van vogels met jaarrond beschermd verblijfplaats. Afhankelijk van de uitkomsten van dit onderzoek (mede op basis van de beschikbare aanbod aan geschikte verblijfsplekken in de omgeving), moet bekeken worden of aanvullende maatregelen nodig zijn effecten op vleermuizen en vogels met jaarrond beschermde nestplaats te voorkomen of beperken.
- Kap bomen met potentiële verblijfplaatsen van vleermuizen in het minst kwetsbare seizoen voor vleermuizen, dit is in de periode november – februari. In deze periode maken de vleermuissoorten die verwacht kunnen worden geen gebruik van de bomen.
- Het verstoren en vernietigen van vogelnesten kan voorkomen worden door het rooien van beplanting en (voorbereidende) bouwwerkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. Voor het broedseizoen wordt in het kader van de natuurwetgeving geen standaard periode gehanteerd. De lengte en de aanvang van het broedseizoen verschilt per soort. Globaal moet voor het broedseizoen rekening gehouden worden met de periode half maart tot september. Het verwijderen van beplanting binnen het broedseizoen kan alleen indien uit controle vooraf is gebleken dat er geen in gebruik zijnde nesten van vogels worden aangetast.
- Negatieve effecten als gevolg van de uitvoeringswerkzaamheden voor de aanleg van bufferzone op de platte schijfhoren, grote modderkruiper en amfibieën kunnen voorkomen worden buiten de kwetsbare periode van deze soorten uit te voeren.

Globaal moet rekening gehouden worden met uitvoering in de periode september en oktober.

- Negatieve effecten van de verbreding van de watergang ten behoeve van de realisatie van de A-watergang op grote modderkruiper kunnen voorkomen worden door de werkzaamheden aan de watergang buiten de kwetsbare periode van de grote modderkruiper uit te voeren. Globaal moet rekening gehouden worden met uitvoering in de periode september tot en met maart (in deze periode is de grote modderkruiper niet aanwezig in de watergang).

7.3 Conclusies toetsing beschermde houtopstanden

Voor het dempen van de watergang noordelijk van de Put van Bullee en het opzetten van het waterpeil in de bufferzone hoeven geen bomen gekapt te worden. Voor het verleggen van de A-watergang moeten wel bomen gekapt worden, maar omdat de kap plaatsvindt ter uitvoering van Natura 2000-herstelmaatregelen geldt er géén meldplicht en géén herplantplicht.

7.4 Conclusies toetsing beleid GNN en GO

Omdat de te dempen watergang noordelijk van de Put van Bullee *buiten* het GNN / de GO valt, en voor het realiseren van de bufferzone en het verleggen van de A-watergang geen bestemmingswijziging nodig is, is nadere toetsing aan de Omgevingsverordening Gelderland in principe niet noodzakelijk. Desondanks, is in het kader van zorgvuldigheid deze toets toch uitgevoerd en geconcludeerd dat het uitgesloten is dat de voorgenomen ingreep een (significant) negatief effect heeft op het GNN / de GO.

7.5 Uitvoerbaarheid inpassingsplan

Het aspect natuur vormt geen belemmering voor de uitvoerbaarheid van het inpassingsplan. Immers, de voorgenomen ingreep heeft géén (significant) negatieve effecten op Natura 2000-gebieden (§ 7.1) of het GNN / de GO (§ 7.3). Er geldt geen meldplicht en herplantplicht op grond van Wnb voor het kappen van bomen (§ 7.4). Op grond van het bepaalde in artikel 3.8 lid 7 wordt geconcludeerd dat er voor de voorgenomen ingreep (handelingen ter uitvoering van een Natura 2000 instandhoudingsmaatregel of een passende maatregel) géén ontheffing nodig is voor beschermde soorten. Met de voorgestelde maatregelen (§7.2) in het kader van de zorgplicht kan gewaarborgd worden dat negatieve effecten op soorten voorkomen of zo veel mogelijk beperkt worden.

8 Geraadpleegde bronnen

- DLG & SBB 2016. Natura 2000 –beheerplan Lingegebied & Diefdijk - Zuid (70). (definitief). Ministerie van EZ, Den Haag.
- De Bruin A. F. Spikmans, J. Kranenbarg & J. Herder, 2017. Verspreidingsonderzoek grote modderkruiper Waterschap Rivierenland 2013 en 2016. Actualisatie verspreiding en strategie instandhouding. Stichting RAVON, Nijmegen.
- Eekelen, R. van, D.M. Soes & C. Pellikaan, 2006. Kruipers in de polder. Verspreiding en habitatvoorkeur van Grote modderkruiper, rugstreeppad, heikikker en kamsalamander in Alblasserwaard en Vijfheerenlanden (concept). Bureau Waardenburg/Landschapsbeheer Zuid-Holland. In opdracht van Provincie Zuid-Holland.
- Lugt, A. van der & B. Siebelink, 2003. Zuid-Hollandse ringslangen uiteindelijk allochtoon. In: RAVON. Reptielen, amfibieën en vissen, nr. 15. Jaargang 5, nr. 3, pag. 37-40.
- Dienst Landelijk Gebied & Staatsbosbeheer 2017. Pas gebiedsanalyse 070 Lingegebied & Diefdijk-Zuid. 15 februari 2017.
- Van Vliet, F., D. Beuker & R. van Eekelen, 2007. Beschermd soorten langs de diefdijklinie. Literatuurstudie. Rapport 07-197. Bureau Waardenburg, Culemborg

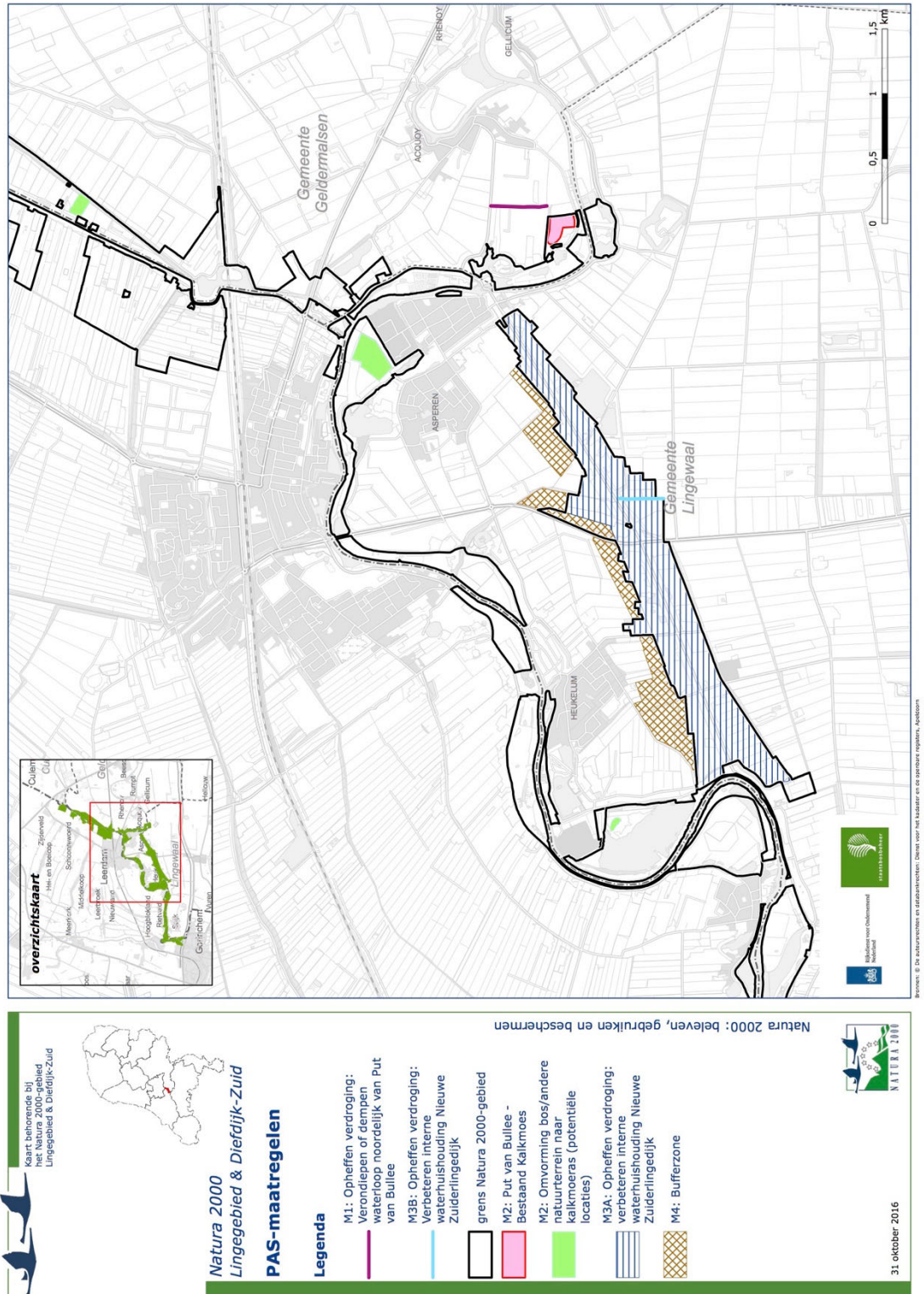
Online bronnen:

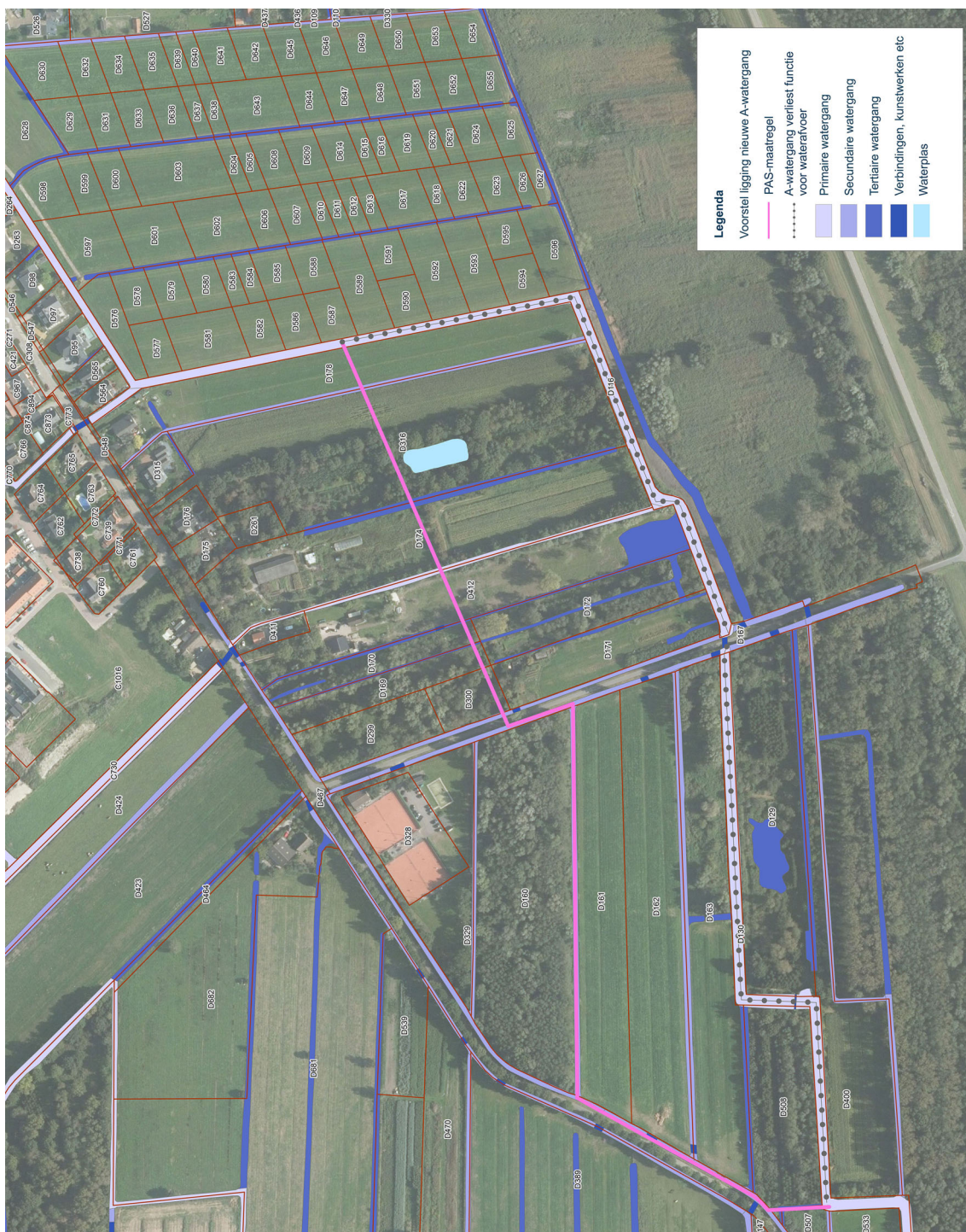
www.ndff-ecogrid.nl

http://kaarten.gelderland.nl/viewer/app/thema_natuurbeheerplan

www.anemoon.org

Bijlage 1 Kaarten plangebied

Bijlage 2 Wettelijk kader en beleidskader

1.1 Inleiding

Vanaf 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming (kortweg: Wnb) in werking. Deze wet vervangt de Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet 1998 en de Boswet. Met de inwerkingtreding van de Wnb zijn de provincies het bevoegde gezag voor de ontheffing- en vergunningverlening voor plannen en projecten en voor het vaststellen van vrijstellingsregelingen. Bij provincie overschrijdende projecten is dit de minister van EZ.

Deze bijlage vat het wettelijk kader samen voor toetsing van ruimtelijke ingrepen en andere handelingen. In paragraaf 1.2 komen algemene bepalingen van de wet aan de orde. Gebiedsbescherming is in de wet beschreven in 'Hoofdstuk 2 Natura 2000-gebieden' en is hier samengevat in paragraaf 1.3. De bescherming van soorten is in de wet beschreven in 'Hoofdstuk 3 Soorten' en in deze bijlage samengevat in paragraaf 1.4. De bescherming van bomen en bos is in de wet beschreven in 'Hoofdstuk 4 Houtopstanden, hout en houtproducten' en is hier samengevat in paragraaf 1.5.

Naast het wettelijk kader is in deze bijlage in paragraaf 1.6 ook een samenvatting van het beleidskader van het Gelders Natuurnetwerk (GNN) en de Groene Ontwikkelingszone (GO) opgenomen.

1.2 Algemene bepalingen

Art 1.10 De Wet natuurbescherming is gericht op:

- het beschermen en ontwikkelen van de natuur, mede vanwege de intrinsieke waarde, en het behouden en herstellen van de biologische diversiteit;
- het doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de natuur ter vervulling van maatschappelijke functies, en
- het verzekeren van een samenhangend beleid gericht op het behoud en beheer van waardevolle landschappen, vanwege hun bijdrage aan de biologische diversiteit en hun cultuurhistorische betekenis, mede ter vervulling van maatschappelijke functies.

Art 1.11 Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. Deze zorgplicht houdt in elk geval in dat handelingen waarvan redelijkerwijs verwacht mag worden dat ze nadelige gevolgen kunnen hebben voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten achterwege blijven, dan wel dat noodzakelijke maatregelen worden getroffen om negatieve gevolgen te voorkomen, of voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen ze beperkt of ongedaan worden gemaakt.

Art 1.12 Gedeputeerde staten van de provincies dragen zorg voor:

- het nemen van de nodige maatregelen voor de bescherming, de instandhouding of het herstel van biotopen en leefgebieden in voldoende gevarieerdheid voor alle van nature in het wild levende vogelsoorten en planten en dieren en hun habitats van bijlagen II, IV en V bij de Habitatrichtlijn en habitattypen van bijlage I van de Habitatrichtlijn;
- het behoud of het herstel van een gunstige staat van instandhouding van de met uitroeiing bedreigde of speciaal gevaar lopende van nature in het wild voorkomende dier- en plantensoorten;
- de totstandkoming en instandhouding van een samenhangend landelijk ecologisch netwerk, genaamd Natuurnetwerk Nederland.

Gedeputeerde staten kunnen gebieden buiten het Natuurnetwerk Nederland aanwijzen die van provinciaal belang zijn vanwege hun natuurwaarden of landschappelijke waarden, met inachtneming van hun cultuurhistorische kenmerken. Deze gebieden worden aangeduid als 'bijzondere provinciale natuurgebieden' en 'bijzondere provinciale landschappen'.

1.3 Natura 2000-gebieden

De Wnb heeft tot doel het beschermen en in stand houden van Natura 2000-gebieden.

Relevante wettelijke bepalingen

De beoordeling van projecten en andere handelingen wordt geregeld in artikel 2.7 tot en met artikel 2.9. Aanwijzingsbesluiten geven de instandhoudingsdoelstellingen ten aanzien van de leefgebieden voor vogels van de Vogelrichtlijn, de natuurlijke habitats en de habitats van soorten van de Habitatrichtlijn. De instandhoudingsmaatregelen zijn voor elk gebied beschreven in het beheerplan. Tevens beschrijft het beheerplan welke handelingen en ontwikkelingen in het gebied en daarbuiten het bereiken van de instandhoudingsdoelstellingen niet in gevaar brengen. Voor het uitvoeren van plannen of projecten kan GS de verplichting opleggen tot preventieve of herstelmaatregelen. Dit is niet van toepassing indien voor het plan of project een (omgevings)vergunning is verleend.

Beoordeling van plannen en projecten

Art. 2.7 Voor een plan dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van een Natura 2000-gebied, en dat afzonderlijk of in combinatie (in cumulatie) met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied, is een **passende beoordeling** noodzakelijk.

Er is een **vergunning** nodig van GS voor projecten of andere handelingen die de kwaliteit van de natuurlijke habitats of de habitats van soorten in dat gebied kunnen verslechteren of een significant verstorend effect kunnen hebben op de soorten

waarvoor dat gebied is aangewezen. De bevoegdheid ten aanzien van de vergunningverlening ligt bij GS van de provincie waarin het project wordt uitgevoerd. Er geldt een **uitzondering op de vergunningprocedure** op grond van de Wet natuurbescherming: als via een andere wettelijke bepaling een passende beoordeling verplicht is (bijvoorbeeld op grond van de Tracéwet of de Spoedwet wegverbreding) voor de besluitvorming.

Art. 2.9 Géén vergunning is nodig:

- Als het project of de handeling is opgenomen in een Natura 2000-beheerplan of in een vastgesteld programma voor Natura 2000-gebieden (zoals de PAS). Voorwaarde is dat 1) ten aanzien van het plan of het programma een passende beoordeling van projecten is uitgevoerd waaruit de zekerheid is verkregen dat het project de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied niet zal aantasten, en 2) dat het bestuursorgaan dat het plan of programma heeft vastgesteld, tevens bevoegd gezag is voor vergunningverlening of dat dit bestuursorgaan heeft ingestemd heeft met het plan of programma.
- Als het project of de handeling al bestond of bekend was op de referentiedatum 31 maart 2010 of later als het gebied later is aangewezen (ook wel bekend als bestaand gebruik).
- Als het project of de handeling behoort tot door PS bij verordening aangewezen categorieën van gevallen.

Toelichting op begrippen

Habitattoets

De habitattoets is de verzamelnaam van toetsingen van effecten van plannen en projecten op de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied. In beginsel worden de effecten van plannen en projecten op Natura 2000-gebieden 'passend beoordeeld'. Als er kans is op significant negatieve effecten en mitigerende maatregelen bij de beoordeling zijn betrokken wordt gesproken over een '**passende beoordeling**'. Om procedurele redenen kan er voor worden gekozen om een **oriëntatiefase** – soms ook wel '**voortoets**' genoemd – te doorlopen. De inhoudelijke studie is in de oriëntatiefase in grote lijnen identiek aan een passende beoordeling, echter mitigerende maatregelen zijn bij de oriëntatiefase niet bij de beoordeling betrokken.

De uitkomsten van een voortoets kunnen zijn:

- Er treden met zekerheid *geen effecten* op; er zijn geen aanvullende maatregelen nodig om effecten te beperken.
- *Significant negatieve effecten kunnen niet worden uitgesloten*. Voor activiteiten die (mogelijk) een significant effect hebben is een vergunning nodig, die kan worden aangevraagd op basis van een "passende beoordeling" en na het doorlopen van de ADC-toets.
- *Er zijn (mogelijk) wel effecten, maar die zijn beperkt en zeker niet significant*. In dit geval bepaalt het bevoegd gezag of er vergunning nodig is. In de

vergunningvoorschriften kunnen maatregelen worden opgelegd om negatieve effecten te verminderen of te voorkomen. Deze maatregelen zijn niet nodig om significante effecten te voorkomen.

Mitigerende maatregelen

Mitigerende maatregelen zijn maatregelen ter voorkoming of beperking van het (mogelijke) effect van het project of andere handeling en deze maatregelen zijn onlosmakelijk verbonden zijn met een project / andere handelingen

Cumulatieve effecten

Voor de habitattoets geldt uitdrukkelijk dat voor elke activiteit onderzocht moet worden of er mogelijke significante effecten zijn als gevolg van de activiteit afzonderlijk en in combinatie met andere plannen en projecten. In het laatste geval moeten de gezamenlijke ofwel cumulatieve effecten beoordeeld worden in het licht van de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied. Het gaat daarbij om alle plannen en projecten die op bestuurlijk niveau zijn goedgekeurd en die nog niet (volledig) zijn gerealiseerd.

Significantie

Van significante effecten kan sprake zijn als ten gevolge van het plan of project realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen wordt bemoeilijkt of onmogelijk wordt gemaakt. In de Leidraad bepaling Significantie is het begrip 'significante gevolgen' toegelicht.⁴

Externe werking

Ook activiteiten buiten het Natura 2000-gebied kunnen vergunningplichtig zijn als die activiteiten negatieve effecten op het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen voor het gebied (kunnen) veroorzaken. Dit wordt de 'externe werking' van de bescherming genoemd.

Programma Aanpak Stikstof

Op 1 juli 2015 is de Programma Aanpak Stikstof (PAS) in werking getreden. Dit programma geeft met een gericht pakket van herstelmaatregelen enerzijds waarborgen voor behoud en herstel van stikstofgevoelige habitats en leefgebieden van soorten en biedt anderzijds ruimte voor nieuwe economische activiteiten. Voor projecten die vermeld zijn op een lijst met prioritaire projecten is op voorhand ruimte gereserveerd. Voor nieuwe projecten (niet-prioritair) geldt bij een toename van stikstofdepositie op een stikstof gevoelig habitat met thans al een overschrijding het volgende:

- Activiteiten met een stikstofdepositie vanaf 1 mol/ha/jaar zijn vergunningplichtig.
- Activiteiten met een stikstofdepositie onder 0,05 mol/ha/jaar zijn niet vergunningplichtig.

⁴ Leidraad bepaling significantie. Nadere uitleg van het begrip 'significante gevolgen' uit de Natuurbeschermingswet. Publicatie Steunpunt Natura 2000, versie 27 mei 2010.

- Voor activiteiten met een stikstofdepositie tussen 0,05 mol/ha/jaar – 1 mol/ha/jaar moet voor het Natura 2000-gebied worden nagegaan wat de actuele geldende grenswaarde is. Bij 95% uitgegeven depositieruimte wordt de grenswaarde verlaagd naar 0,05 mol/ha/jaar; dan is dus een vergunning nodig bij een stikstofdepositie hoger dan 0,05 mol/ha/jaar (anders bij 1 mol/ha/jaar)

De omvang van de stikstofdepositie als gevolg van een project moet worden vastgesteld aan de hand van het rekenmodel AERIUS Calculator.

1.4 Soorten

Verbodsbepalingen

De Wnb onderscheid bij de bescherming van soorten drie beschermingsregimes:

Art. 3.1 Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn

1. Het is verboden opzettelijk in het wild levende vogels (VR artikel 1) te doden of te vangen.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld onder 1 te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld onder 1 te rapen en deze onder zich te hebben.
4. Het is verboden vogels als bedoeld onder 1 opzettelijk te storen.
5. Het verbod, opzettelijk storen, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Het ministerie heeft een lijst gemaakt van soorten vogels die hun nest doorgaans het hele jaar door of telkens opnieuw gebruiken. Deze nesten zijn jaarrond beschermd⁵. Voor andere soorten geldt dat de nesten alleen beschermd zijn wanneer zij (in het broedseizoen) in gebruik zijn.

Art. 3.5 Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn

1. Het is verboden in het wild levende **dieren** (HR bijlage IV, VvBern Bijlage II, VvBonn Bijlage I) opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld onder 1 opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld onder 1 in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4. Het is verboden voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld onder 1 te beschadigen of te vernielen.
5. Het is verboden **planten** (HR bijlage IV, VvBern Bijlage I) in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken, te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Art. 3.10 Beschermingsregime andere soorten

⁵ Zie de Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingrepen, ministerie van LNV, augustus 2009.

1. Het is verboden in het wild levende **zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers** van de soorten, genoemd in de bijlage bij de Wet, onderdeel A, natuurbescherming opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld onder 1 opzettelijk te beschadigen of te vernielen.
3. Het is verboden **vaatplanten** genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij de Wet natuurbescherming, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken, te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Ontheffingen en vrijstellingen

Gedeputeerde staten kunnen een ontheffing verlenen van verboden die gelden voor Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn (Art 3.3), Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn (Art 3.8) en Beschermingsregime andere soorten (Art 3.10 lid 2). Provinciale staten en de Minister kunnen bij verordening vrijstelling verlenen van deze verboden (Art 3.3, Art 3.8)

Een ontheffing of een vrijstelling wordt uitsluitend verleend als aan de volgende voorwaarden is voldaan:

- er bestaat geen andere bevredigende oplossing,
- er is voldaan aan een in Art 3.3 dan wel Art 3.8 genoemd belang,
- er is geen sprake van een verslechtering van de (gunstige) staat van instandhouding van de desbetreffende soort.

Aan een ontheffing kunnen voorwaarden worden gesteld om schade te beperken of te compenseren zodat er geen afbreuk wordt gedaan aan de Svl.

Art 3.3, Art 3.8 De verboden voor zijn niet van toepassing op handelingen ten behoeve van instandhoudingsmaatregelen en handelingen in het kader van een Natura 2000-beheerplan of een vastgesteld programma (zoals bijvoorbeeld de PAS).

Art. 3.10 Voor soorten vallend onder '*Beschermingsregime andere soorten*' kan de provincie een vrijstelling verlenen voor handelingen in het kader van de **ruimtelijke inrichting of ontwikkeling** van gebieden en **bestendig beheer of onderhoud**.

Art. 3.31 De hierboven genoemde verboden onder de drie beschermingsregimes zijn niet van toepassing op handelingen die zijn beschreven in en aantoonbaar worden uitgevoerd overeenkomstig een door Onze Minister goedgekeurde **gedragscode** en die plaatsvinden in het kader van bestendig beheer of onderhoud en ruimtelijke ontwikkeling en inrichting.

1.5 Houtopstanden

Hoofdstuk 4, paragraaf 4.1 van de Wnb regelt de verbodsbepalingen ten aanzien van houtopstanden.

Art. 4.1 Beschrijft de typen houtopstanden waarop de Wnb géén betrekking heeft, bijvoorbeeld houtopstanden binnen de bebouwde kom, op erven of in tuinen, wegbeplantingen, beplanting langs rijkswegen, boomsingels en in het geval van het dunnen van een houtopstand.

Art. 4.2 Het is verboden een houtopstand geheel of gedeeltelijk te vellen of te doen vellen, met uitzondering van het periodiek vellen van vriend- of hakhout, zonder voorafgaande melding daarvan bij gedeputeerde staten.

Art. 4.3 Als een houtopstand geheel of gedeeltelijk is geveld, met uitzondering van het periodiek vellen van vriend- of hakhout, geldt een plicht tot herbeplanten van dezelfde grond binnen drie jaar na het vellen.

Art. 4.4 Beschrijft de uitzonderingsregels op de herplantplicht. De bepalingen in § 4.1 zijn bijvoorbeeld niet van toepassing als het vellen van houtopstanden en herbeplanten wordt gerealiseerd overeenkomstig een door Onze Minister goedgekeurde gedragscode of als het vellen van houtopstanden gebeurt ter uitvoering van een instandhoudingsmaatregel of een passende maatregel als bedoeld in artikel 2.2 van de Wnb.

De plicht tot melding en herbeplanting geldt voor houtopstanden die een zelfstandige eenheid vormen en een bepaalde omvang hebben. De oppervlakte moet groter zijn dan 10 are of – als het gaat om een rijbeplanting– meer dan 20 bomen beslaan.

1.6 Beleidskader GNN en GO

De bescherming van gebieden die deel uitmaken van het GNN en de GO is geregeld via de Omgevingsverordening Gelderland (december 2015). Onderstaande tekst is ontleend aan deze Omgevingsverordening.

Het GNN bestaat enerzijds uit alle gebieden met een natuurbestemming binnen de voormalige Gelderse Ecologische Hoofdstructuur (EHS) en anderzijds uit het zoekgebied van 7300 ha voor 5300 ha nieuwe natuur. Daarnaast maken de reeds gerealiseerde delen van verbindingzones deel uit van het GNN. Het beleid met betrekking tot het GNN is ten eerste gericht op de *bescherming en het herstel* van de aanwezige natuurwaarden, ten tweede op de *ontwikkeling* van nieuwe natuurwaarden.

De GO bestaat uit alle gebieden met een andere bestemming dan natuur binnen de voormalige Gelderse EHS. Het beleid met betrekking tot de GO is gericht op het versterken van de ecologische samenhang door de aanleg van ecologische verbindingzones, waaronder landgrensoverschrijdende klimaatcorridors. De ontwikkelingsdoelstelling is tweeledig: ontwikkeling van functies in combinatie met versterking van de kernkwaliteiten natuur en landschap.

Beschermingsregime GNN

De afweging voor ingrepen in het GNN gaat volgens het “nee, tenzij-principe”. In een bestemmingsplan dat betrekking heeft op gronden gelegen binnen het GNN worden geen *nieuwe* functies mogelijk gemaakt, tenzij:

- er geen reële alternatieven aanwezig zijn;
- er sprake is van redenen van groot openbaar belang;
- de negatieve effecten op de kernkwaliteiten van het gebied, de oppervlakte en de samenhang zoveel mogelijk worden beperkt; en
- de overblijvende negatieve effecten op de kernkwaliteiten van het gebied, de oppervlakte en de samenhang gelijkwaardig worden gecompenseerd.

De toets aan bovenstaande wordt ook wel aangeduid als een “*nee, tenzij*”-toets.

In een bestemmingsplan dat betrekking heeft op gronden gelegen binnen het GNN kan *uitbreiding* van bestaande functies mogelijk worden gemaakt, indien in de toelichting bij het plan wordt aangetoond dat de kernkwaliteiten van het gebied, in hun onderlinge samenhang bezien, per saldo worden versterkt en deze versterking planologisch is verankerd in hetzelfde dan wel een ander, gelijktijdig vast te stellen bestemmingsplan.

Beschermingsregime GO

De afweging voor ingrepen in de GO gaan net als bij het GNN ook volgens het “nee, tenzij-principe”. In een bestemmingsplan dat betrekking heeft op gronden gelegen binnen de GO worden geen *nieuwe grootschalige* ontwikkelingen mogelijk gemaakt die leiden tot een significante aantasting van de kernkwaliteiten van het betreffende gebied, tenzij:

- er geen reële alternatieven aanwezig zijn;
- er sprake is van redenen van groot openbaar belang;
- de negatieve effecten op de kernkwaliteiten, de oppervlakte en de samenhang zoveel mogelijk worden beperkt; en
- de overblijvende negatieve effecten op de kernkwaliteiten, de oppervlakte en de samenhang gelijkwaardig worden gecompenseerd.

In een bestemmingsplan dat betrekking heeft op gronden gelegen binnen de GO kunnen *nieuwe kleinschalige ontwikkelingen* mogelijk worden gemaakt, mits:

- in de toelichting bij het bestemmingsplan wordt aangetoond dat de kernkwaliteiten van het betreffende gebied, in hun onderlinge samenhang bezien, per saldo substantieel worden versterkt; en
- deze versterking planologisch is verankerd in hetzelfde dan wel een ander, gelijktijdig vast te stellen bestemmingsplan.

In een bestemmingsplan dat betrekking heeft op gronden gelegen binnen de GO kan *uitbreiding* van bestaande functies met meer dan 30 procent mogelijk worden gemaakt, indien in de toelichting bij het bestemmingsplan wordt aangetoond dat de kernkwaliteiten van het betreffende gebied, in hun onderlinge samenhang bezien, per

saldo substantieel worden versterkt en deze versterking is verankerd in hetzelfde dan wel een ander, gelijktijdig vast te stellen bestemmingsplan.

NB De planologische bescherming van het GNN / de GO kent geen “externe werking”, dat wil zeggen ziet niet op plangebieden *buiten* het GNN / de GO.

Kernkwaliteiten

De kernkwaliteiten die gelden binnen het GNN en de GO zijn neergelegd in de atlas Kernkwaliteiten GNN en GO en in Bijlage 7 van de Omgevingsverordening Gelderland. Hierbij gaat het niet alleen om de aanwezige natuurwaarden, maar ook om de nagestreefde natuurwaarden. De kernkwaliteiten van het GNN en de GO zijn in de Omgevingsverordening per deelgebied uitgewerkt. Tot de kernkwaliteiten behoren ook de milieucondities, die de voorwaarde vormen voor het voortbestaan van de natuur, de ecologische samenhang, de stilte, donkerte, de openheid en de rust. Het benoemen van de milieucondities als kernkwaliteit betekent dat nieuwe plannen en projecten geen verslechtering van de milieucondities mogen veroorzaken.

De nagestreefde natuurwaarden zijn ruimtelijk weergegeven door middel van beheertypen in het Natuurbeheerplan 2017.

Significante aantasting van kernkwaliteiten

Een ontwikkeling kan een significante aantasting van de kernkwaliteiten tot gevolg hebben, als deze leidt tot:

- een vermindering van areaal, samenhang en kwaliteit van bestaande natuur-, bos- en landschapselementen en gebieden die aangewezen zijn voor nieuwe natuur. Onder landschapselementen verstaan wij onder andere heggen, houtwallen, bosjes, poelen en solitaire bomen;
- een vermindering van de uitwisselingsmogelijkheden voor planten en dieren tussen de verschillende leefgebieden in delen van het GNN;
- een vermindering van de kwaliteit van het leefgebied van alle soorten waarvoor conform de Flora- en faunawet bij ruimtelijke ontwikkelingen een ontheffing is vereist en als zodanig worden genoemd in de AMvB Vrijstelling beschermde dieren- en plantensoorten Flora- en faunawet;
- een vermindering van het areaal van de grote natuurlijke eenheden (aaneengeslotenheid);
- een belemmering voor het verloop van natuurlijke processen in de grote eenheden;
- een verstoring van de natuurlijke morfologie, waterkwaliteit, watervoering en verbondenheid met het landschap van water met een natuurbestemming;
- een verandering van de grond- en oppervlaktewateromstandigheden (kwaliteit en kwantiteit) die de voor de natuurdoeltypen gewenste grond- en oppervlaktewatersituatie (verder) aantasten;
- een verhoging van de niet gebiedseigen geluidsbelasting;

- een toename van de verstoring door licht. Dat betekent dat het plaatsen van nieuwe lichtbronnen zoveel mogelijk voorkomen moet worden en de uitstraling naar de omgeving zo veel mogelijk moet worden beperkt.

Bijlage 3 Kernkwaliteiten GNN en GO deelgebied 44 Regulieren - Vijfheerenlanden

Kernkwaliteiten deelgebied natuur en landschap

- gebied van stroomruggen langs de kleinschalige Linge en kommen met bos en griend ten noorden daarvan
- westelijk deel onderdeel van Nationaal Landschap Nieuwe Hollandse Waterlinie
- deels onderdeel van Nationaal Landschap Rivierengebied
- ecologische verbinding Linge
- A-locatie Regulieren: populierenbossen, wilgengrienden en hooilanden op komklei; eendenkooien; A-locatie voor Elzenrijk Essen-lepenbos. Weidevogels en eenden, heikikker en krabbenscheer
- Parel Mariënwaard, ook A-locatie landgoedbos op de oeverwal van de Linge: droog Essen-lepenbos, zeer soorten- en structuurrijk met zeer hoge bomen (>40m)
- Parel Put van Bullee: uniek schraalgrasland in oude kleiput met orchideeënsoorten, ratelaar en bonte paardenstaart
- Parel Nieuwe Zuider Lingedijk: rietmoerassen, moerasbos van zwarte els en wilg en nat elzenbos, afgewisseld met halfnatuurlijke gras- en hooilanden
- Parel Benedenloop Linge: moeras, nat grasland, moerasvogels, sprinkhanen; afwisseling van griendjes, doorbraakwielen, vochtie graslanden en moerassen, afgetichelde graslanden, klei- en zandputten; trekvogels en wintergasten; amfibieën
- leefgebied steenuil
- Hollandse Waterlinie: cultuurhistorisch landschap, afleesbaar door forten en inundatievelden
- Diefdijk als beeldbepalend en cultuurhistorisch waardevol element
- rust, ruimte en donkerte
- abiotiek: aardkundige waarden, kwel, bodem, waterreservoir
- ecosysteemdiensten: recreatie, waterwinning
- alle door de Flora- en faunawet of Natuurbeschermingswet beschermde soorten en hun leefgebieden in dit deelgebied

Ontwikkelingsdoelen natuur en landschap GNN (omvorming, natuurontwikkeling) en Groene Ontwikkelingszone

- Ontwikkeling kalkmoerassen, ruigteranden en laag gelegen bloemrijke graslanden
- ontwikkelen rivier- en beekbegeleidende bossen (zacht- en hardhoutooibos, elzenbossen)
- ontwikkelen populaties van kamsalamander, kleine en grote modderkruiper en bittervoorn
- ontwikkelen weidevogelpopulaties
- ontwikkeling populaties van water-, oever- en moerasvogels (w.o. zwarte stern)

- ontwikkeling ecologische verbindingszone Linge met parkachtige structuren met water en moeraszones
- ontwikkeling ecologische verbindingszone Diefdijk - Lek met water en moeraszones
- ontwikkeling ecologische verbindingszone Regulieren - Diefdijk met water en moeraszones
- vermindering barrièrewerking A2, N320 en N327
- ontwikkeling (oude) bossen, bosranden en overgangen naar cultuurgronden
- ontwikkeling biotopen voor vlinders, reptielen en amfibieën en vogels van cultuurlandschappen
- ontwikkeling landgoedstructuren, cultuurhistorische patronen en beheersvormen (grienden)

Ecologische verbindingen met evz-model

- 34. Linge (Marspolder Kesteren - bossen en overige natuurterreinen langs de Linge - Merwede): ijsvogelvlinder, rietzanger, winde 35. Diefdijk - Lek (Lek - Biesbosch - Regulieren): kamsalamander Q. Regulieren - Diefdijk (Regulieren - Lek en Merwede): kamsalamander)

Bijlage 4 Grondwaterpeil verandering

